

21. storočie

magazín pre priemyselnú ekológiu

4/2015-2016
ročník XVII

pravidelná príloha RECYKLAČNÝ PRIEMYSEL

**Parížska klimatická dohoda
zásadným krokom dopredu**

Zelená domácnostiam

Zodpovedné podnikanie

**Dokončili celý rad
protipovodňových opatrení**

SLOVENSKÝ
VODOHOSPODÁRSKY
PODNIK, Š.P.

Prelomový rok pre vodohospodárov

Medzi hlavné činnosti Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. patrí starostlivosť o vodné toky a protipovodňové opatrenia. Predbežné hodnotenie povodňového rizika identifikuje 588 lokalít na elimináciu povodňového rizika.

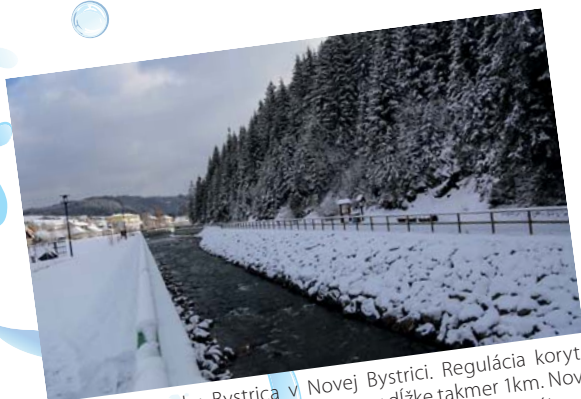
Opatrenia, ktoré je potrebné na povodňové riziká vykonať, ležia na pleciach vodohospodárov. Ide o veľmi potrebné, no finančne náročné opatrenia. Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. žiaľ, nedisponuje potrebnými finančnými prostriedkami, ktoré si takéto opatrenia vyžadujú.

Doslova prelomovým sa stal rok 2015, kedy sa podarilo v jednom roku zrealizovať až 22 stavieb. Podarilo sa to vďaka spolupráci Ministerstva životného prostredia SR a Slovenského vodohospodárskeho podniku. Potrebné financie boli z Kohézneho fondu, Operačného programu Životné prostredie, v rámci Prioritnej osi Ochrana pred povodňami, zo štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov.

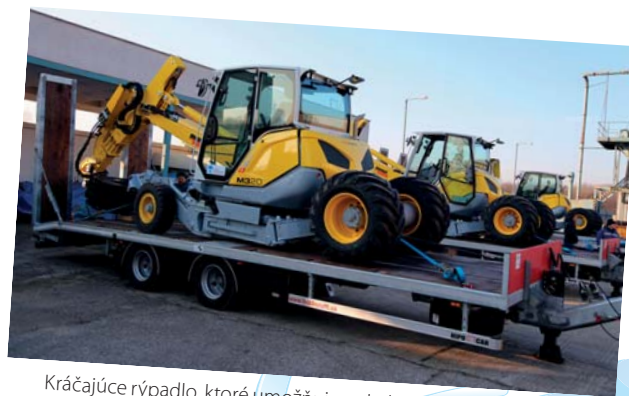
Navyše, vodohospodári v minulom roku mohli realizovať aj generačnú výmenu techniky. Spolu 240 ks novej techniky (kráčajúce rýpadlá, UDS, kolesové rýpadlá, nákladné i osobné autá, pojazdné dielne, veľkacapacitné čerpadlá či záchranné člny). Opäť podalo pomocnú ruku Ministerstvo životného prostredia SR. Časť techniky dostali vodohospodári do výpožičky od Hasičského a záchranného zboru.

V roku 2015 Slovenský vodohospodársky zrealizoval, v rámci spomínaného programu, aj Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska (v celkovej výške 12,6 mil.€)

(Podrobnejšie na str. 9, 10, 28 a 29.)

Úprava toku Bystrica v Novej Bystrici. Regulácia koryta a výstavba nových oporných múrov v dĺžke takmer 1km. Nová Bystrica zažila za posledných 20 rokov povodeň až 8-krát.

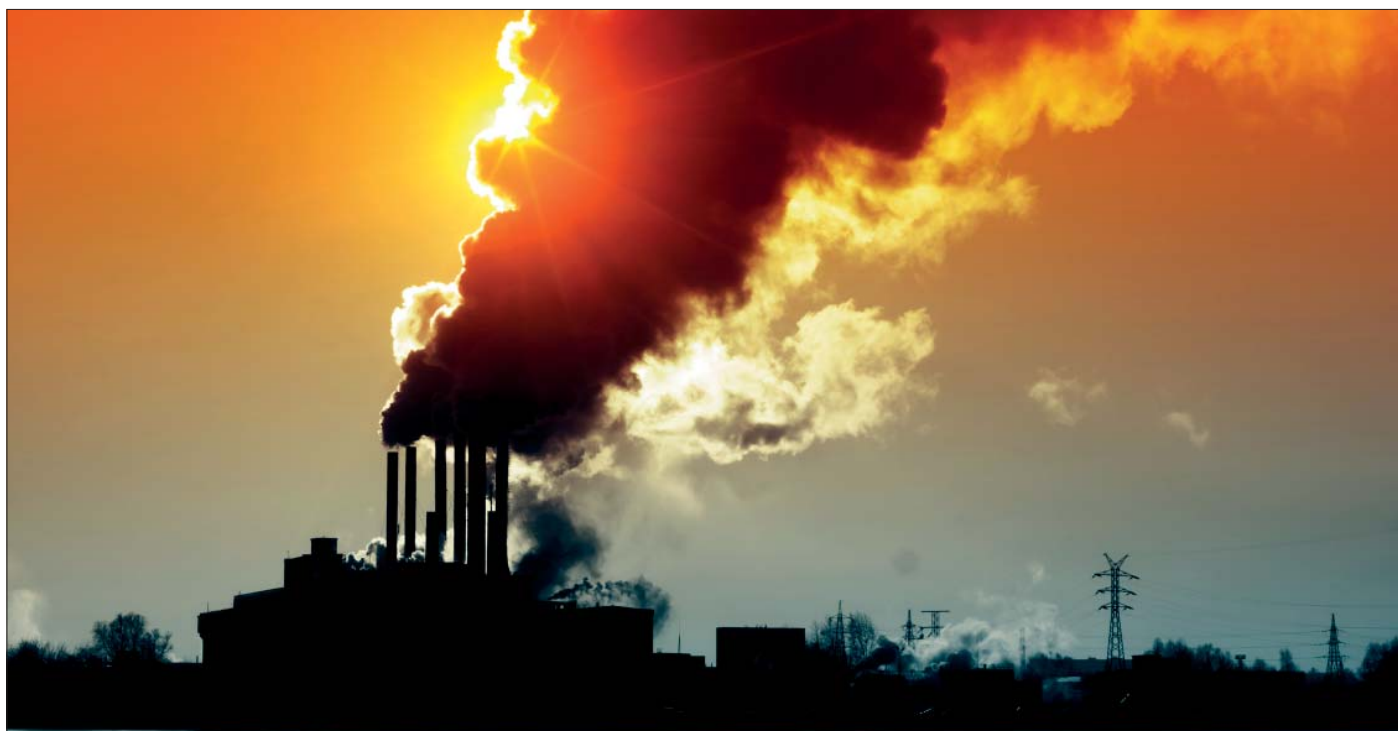
Kráčajúce rýpadlo, ktoré umožňuje pohyb priamo vo vodnom toku. Na úpravu vodných tokov a protipovodňové opatrenia získal Slovenský vodohospodársky podnik v roku 2015 a 2016 až 240 ks novej techniky.

Rekonštrukcia čerpacej stanice Čergov, ktorá chráni pred povodňami mesto Kolárovo. Pôvodná čerpacia stanica bola postavená pred druhou svetovou vojnou a slúžili v nej dieselové motory. Tie boli nahradené modernými, poháňanými elektrinou.

Slávnostné odovzdávanie novej techniky pre Slovenský vodohospodársky podnik (Piešťany, SVP, š.p. OZ Piešťany, 28. 1. 2016). Zľava: minister životného prostredia SR Peter Ziga, generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Marián Supek.

Vítazstvo diplomacie

Parížska klimatická dohoda zásadným krokom dopredu

Koncom novembra začal v Paríži svetový klimatický summit, ktorý mal konečne priniesť viditeľný posun v znižovaní emisií skleníkových plynov. V metropole Francúzska sa stretli predstavitelia 196 krajín sveta, aby počas dvoch týždňov dokončili štvorročné vyjednávania o konečnej podobe novej globálnej klimatickej dohody. Dohoda mala byť právne záväzná a uplatniteľná voči všetkým stranám a mala predovšetkým zakotviť režim spolupráce vyspelých a rozvojových krajín, aby sa rast globálnej teploty udržal pod 2°C. Dohoda by mala platiť od roku 2020 a nahradiť Kjótsky protokol.

V prvý deň konferencie sa zišlo 150 premiérov a prezidentov. Ako poznamenal generálny tajomník OSN Pan Ki-Mun, doteraz sa pri žiadnej príležitosti nezišlo na jednom mieste toľko vrcholných predstaviteľov štátov. Aj to je podľa neho dôkaz, že zmena klímy je vážny svetový problém. Slovensko zastupoval premiér Robert Fico. EÚ a Slovensko presadzuje záväzok zníženia domácich emisií skleníkových plynov o 40 % do roku 2030 v porovnaní s ich stavom v roku 1990.

Rokovania o texte konečnej dohody, ktoré trvali až do 12. decembra, však neboli jednoduché. „Najzložitejšia je otázka peňazí. Rozvojové krajiny chceli ubezpečenie, že na zvýšené náklady súvisiace so zmenou klímy dostanú podporu od rozvinutých krajín. Ďalší citlivý bod je, koho vlastne považovať za rozvinutú a koho za rozvojovú krajinu.

Situácia vo svete sa od roku 1992, keď bol prijatý dohovor o zmene klímy, podstatne zmenila. Dnes už takzvané rozvinuté štáty tvoria len 35 percent svetových emisií skleníkových plynov. 65 percent pochádza z krajín ako Čína, Brazília, Južná Afrika, Singapur alebo India. Aj preto potrebujeme novú dohodu, ktorá bude riešiť problémy globálne a nie rozdeľovať svet na dve alebo viac častí s rôznymi povinnosťami,“ zdôraznil minister Peter Žiga, ktorý sa na rokovaníach a vyvrcholení summitu tiež zúčastnil.

Na schválenie 31-stranovej dohody navrhovaného textu dohody bol potrebný súhlas všetkých 196 zúčastnených krajín. Po zložitých rokovaníach a pripomienkach k zneniu jednotlivých ustanovení napokon v sobotu večer predsedajúci COP21, francúzsky minister zahraničných vecí Laurent Fabius, v rozhodujúcom okamihu konštatoval: „Nevidím žiadne námietky. Dohoda je prijatá“ a symbolicky súhlas odklepol zeleným kladivkom.

Takže aké sú závery v návrhu dohody? Udržať zvyšovanie teploty výrazne pod dvoma stupňami Celzia a čo najviac sa priblížiť k hodnote 1,5 stupňa, čo by výrazne znížilo riziko a dopady klimatických zmien.

Podľa dohody sa musia štáty „usilovať o dosiahnutie globálneho zníženia emisií skleníkových plynov čo najskôr, s ohľadom na skutočnosť, že znižovanie bude trvať dlhšie v rozvojových štátoch“. Tiež sa jasnej-

šie dohodol mechanizmus, ako kontrolovať, ako krajiny dodržia svoje vlastné plány na znižovanie emisií. Ich výsledky sa budú hodnotiť každých 5 rokov. Za problematické sa považuje, že národné plány na znižovanie emisií nie sú právne záväzné. Mnohé doterajšie dohody zlyhali práve na neochote národných štátov zaviazat sa k obmedzeniu emisií.

O dohodu, ktorá je výsledkom mnohých kompromisov, sa svet pokúšal takmer dvadsať rokov. Aj preto jej niekoľkokrát odložené prijatie sprevádzala eufória a slová ocenenia na adresu vyjednávačov. Dohoda z Paríža doteraz najjasnejšie priznáva súvislosť medzi emisiami skleníkových plynov a globálnym otepľovaním a podľa niektorých komentátorov znamená začiatok konca éry fosílnych palív. Tá by sa mohla skončiť v druhej polovici tohto storočia. Obmedzenie používania fosílnych palív zaťažuje hlavne rozvojové krajiny, ktoré však tiež oveľa výraznejšie pociťujú zmeny klímy aj prírodné katastrofy. Na to, aby lepšie zvládli premenu svojich ekonomík a zbavili sa jej závislosti na fosílnych palivách, im vyspelé krajiny sľúbili minimálne po roku 2020 každoročný príspevok 100 miliárd dolárov. Táto čiastka je však považovaná za spodnú hranicu. Do desiatich rokov sa má dohodnúť nová, vyššia čiastka.

(rab/ Denník N, TASR, SITA, Pravda, Tlačový odbor MŽP SR...)

Nový návrh „odpadového balíčka“ zohľadňuje reálnu situáciu v členských štátoch EÚ

Pre zonáciu TANAP-u bude kľúčový rok 2016

Minister životného prostredia SR Peter Žiga bilancuje činnosť rezortu pod jeho vedením

-Keď sme prebrali pred štyrmi rokmi rezort, bolo potrebné sfunkčniť štruktúry a zefektívniť činnosti ministerstva a jeho rezortných organizácií. Rovnako akútne bolo odblokovať čerpanie európskych peňazí, ktoré nám Brusel pozastavil pre pochybenia z minulosti. Obe úlohy sa podarilo v krátkom čase zvládnuť. Mohli a museli sme vyhrnúť rukávy a dobiehať zameškané, aby sme využili financie z európskych fondov na potrebné projekty, ktoré životné prostredie na Slovensku posúvajú vpred. Mám na mysli najmä budovanie kanalizácií, vodovodov, čistiarní odpadových vôd, ale aj protipovodňových stavieb, ktoré v čase silnejúcich extrémov počasia priam životne potrebujeme, aby ochránili životy ľudí a ich majetok. Som rád, že sa nám podarilo množstvo týchto projektov postaviť a dnes už dobre slúžia, viaceré sa dokončujú a ďalšie pripravujeme. Je pred nami na tomto poli ešte veľa práce, ale vieme, čo chceme dosiahnuť. Nie náhodou smeruje v novom operačnom programe do oblasti životného prostredia najviac európskych peňazí v histórii,“ povedal minister životného prostredia Peter Žiga v úvode rozhovoru, v ktorom bilancoval činnosť rezortu pod jeho vedením a ďalej pokračoval:

Prijali sme aj viacero zásadných dokumentov, vyzdvihnem úplne nový zákon o odpadoch, alebo ústavné zakotvenie ochrany našej vody pred vývozom, vodné dielo Gabčíkovo sme vrátili späť do rúk štátu. Spomenul som len zopár najdôležitejších momentov, avšak užitočných, potrebných vecí pre zdravší život ľudí na Slovensku sme urobili oveľa viac.

V decembri sa v Paríži uskutočnil prelomový summit o klimatických zmenách. Parížsku klimatickú dohodu považujete za zásadnú pre ľudstvo. Aké sú teda jej najzásadnejšie body, ktoré by mali byť

Ing. Peter Žiga, PhD.

zárukou, že sa konečne začnú realizovať konkrétne a účinné opatrenia na obmedzenie produkcie skleníkových plynov?

- Parížska globálna klimatická dohoda znamená naozaj zásadný pokrok. Treba si uvedomiť, že ju prijalo jednomyselne všetkých 195 strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy. Signalizuje jasný trend dekarbonizácie ekonomiky a postupný ústup od fosílnych palív. Jednoznačne ju vítame. Prijali sme ambicióznou, trvalú a záväznú dohodu s účinným systémom sledovania plnenia záväzkov. Cieľom dohovoru je obmedziť rast globálnej teploty do konca storočia na maximálne 2 °C a podľa možnosti značne pod túto hodnotu, až na 1,5 °C. Je zrejmé, že nedosiahneme všetko, čo by sme chceli, ale našim primárnym cieľom je zakotvenie nového medzinárodného klimatického režimu, ktorý bude obsahovať mitigačné záväzky nielen rozvinutých krajín, ale aj novo rastúcich ekonomík. Všetky krajiny majú mať redukčné záväzky, ale na rozdiel od minulosti si každá krajina stanovuje sama, akým spôsobom a v ktorých sektoroch sa bude usilovať o zníženie emisií.

V ostatnom čase sa v médiách objavili kusé informácie o tom, že z finančných prostriedkov vyčlenených v rámci OPŽP na roky 2007 – 2013 sa nepodarilo vyčerpať všetky prostriedky. Aký je skutočný stav – koľko sa vyčerpalo a koľko prostriedkov sme prišli? Z akých dôvodov?

- Najskôr si dovoľím spresniť informácie, ktoré sa občas objavujú v médiách a uviesť veci na pravú mieru. Čerpanie finančných prostriedkov z Operačného programu Životné prostredie sa dňom 31. 12. 2015 ešte neskončilo, ten dátum je len konečným pre oprávnenosť vzniku výdavkov. V podstate to znamená, že práce uskutočnené a fakturované do konca roka 2015 sú ešte oprávnené na financovanie. Preto ešte aj v prvom polroku 2016 bude pokračovať proces finančného a administratívneho ukončovania projektov i úhrada finančných

prostriedkov za vynaložené oprávnené výdavky. Čo sa týka vyhodnocovania realizácie OP ŽP, v súčasnosti stav implementácie operačného programu, t.j. stav realizácie projektov a samotné čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ pozorne monitorujeme. Implementáciu OP ŽP finálne vyhodnotíme v priebehu roka 2016 formou záverečnej správy o vykonávaní operačného programu, ktorú je riadiaci orgán povinný predložiť Európskej komisii do konca marca 2017.

Takže sme o nič neprišli?

- V rámci Operačného programu Životné prostredie (OP ŽP) boli k 31. 1. 2016 uzatvorené zmluvy na finančné prostriedky vo výške 105,7 % z alokácie OP ŽP. Ministerstvo životného prostredia SR, ako Riadiaci orgán pre OP ŽP, zazmluvnením plného objemu alokácie OP ŽP a zároveň určitou mierou navýšenia kontrahovania, zohľadňujúcou prípadné úspory pri ukončovaní projektov, zabezpečilo základnú podmienku a predpoklad pre vyčerpanie prostriedkov alokovaných na OP ŽP. Riadiaci orgán pre OP ŽP uzatvoril zmluvy na všetky finančné prostriedky na schválené projekty, pričom prijímatelia sa v rámci uzatvorených zmlúv o poskytnutí nenávratných finančných prostriedkov zaviazali zrealizovať výdavky na zazmluvnené projekty do konca obdobia ich oprávnenosti, t.j. do konca roka 2015.

Od začiatku roka 2016 stav čerpania finančných prostriedkov OP ŽP ďalej rastie. Ak zarátame všetky aktuálne predložené žiadosti o platbu, ktoré sú a ďalej budú priebežne zúčtované a uhrádzané, tak k začiatku februára čerpanie OP ŽP na úrovni žiadostí o platbu predložených riadiacemu orgánu predstavuje 1,764 mld. eur, čo je 96,33 % z alokácie OP ŽP. Predložené žiadosti o platbu sú v súčasnosti na kontrole, ktorej výsledky môžu ešte ovplyvniť finálne čerpanie v prípade, ak by pri ich kontrole boli identifikované neoprávnené výdavky.

V každom prípade už teraz čerpanie v cieľovej rovinke vysoko pozitívne prekročilo pesimistické odhady. Je za tým množstvo vynaloženého úsilia, práce a rokovanií.

Treba si uvedomiť, že samotné čerpanie finančných prostriedkov nie je plne v rukách MŽP SR, ale závisí aj od disciplinovanosti individuálnych prijímateľov. Ministerstvo napriek tomu vykonalo všetky dostupné opatrenia na zabezpečenie vyčerpania alokácie OP ŽP v čo najvyššej možnej miere. Dôvodom kumulácie čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ ku koncu programového obdobia je najmä predlžovanie procesov verejného obstarávania v rámci implementovaných projektov. Pritom v prípade pochybení pri ich vykonávaní zo strany prijímateľov bolo potrebné verejné obstarávanie opakovať, čo malo za následok oneskorenie fyzickej realizácie projektov. Spomenutá kumulácia čerpania v rámci projektov ku koncu minulého roka sa prejavila výrazným nárastom čerpania na úrovni operačného programu práve začiatkom tohto roka, čo považujem za dobrú vyhladku v súvislosti s výsledným čerpaním.

Pokiaľ ide o nový OPKŽP na roky 2014 – 2020, SR má k dispozícii na ochranu životného prostredia 4,308 miliardy eur. Hoci OPKŽP bol jedným z prvých, ktoré v Bruseli „odklepli“, doposiaľ mnohí potenciálni záujemcovia stále čakajú na uverejnené výzvy. Koľko výziev zatiaľ bolo zverejnených a boli už aj nejaké projekty schválené?

- Čo sa týka implementácie OP KŽP, môžeme sa pochváliť viacerými prvenstvami. Spomedzi slovenských operačných programov, financovaných z Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov (Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond), bol OP KŽP prvý, na ktorý bola dňa 3. júla 2014 výzva v programovom období 2014 – 2020. Ide o výzvu spolufinancovanú z Kohézneho fondu s alokáciou 300 miliónov eur (za EÚ zdroj). K začiatku februára 2016 bolo v rámci OP KŽP vyhlásených už 10 výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na dopytovo orientované projekty, dve výzvy na finančné nástroje (ktoré predstavujú návratnú formu pomoci) a jedno výzvanie pre národný projekt. Celková suma zdrojov EÚ, na ktoré boli vyhlásené výzvy, je viac ako 1,075 mld. eur, čo predstavuje takmer 35 % alokácie OP KŽP. Spomedzi operačných programov financovaných z Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov (ERDF a ESF) je OP KŽP opäť programom s najvyšším finančným objemom vyhlásených výziev.

Dôležité je tiež zmieniť, že vyhlásené výzvy sú tzv. otvorené výzvy. Otvorená forma výziev vytvára priestor pre priebežné predkladanie žiadostí o NFP, keď možnosť predkladať žiadosti o NFP nie je limitovaná konkrétnym termínom uzavretia výzvy, ale

iba vyčerpaním alokácie určenej pre výzvu. Tým sa umožňuje žiadateľom zabezpečiť kvalitnú prípravu projektu, a teda minimalizovať riziko neschválenia projektu z dôvodu formálnych nedostatkov.

A aký je záujem potenciálnych zájemcov o podporu z fondov EÚ?

- Doposiaľ najväčší záujem bol o výzvu zameranú na oblasť čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, teda na dobudovanie verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd. Celková suma predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok predstavuje viac než 500 miliónov eur, čo presahuje alokáciu výzvy. Schvaľovanie týchto projektov, ktoré sa už začalo, bude spolu s ich zazmluvňovaním pokračovať v 1. kvartáli 2016 a následne sa začne ich fyzická realizácia.

Celkovo bolo v rámci OP KŽP k začiatku februára 2016 schválených 23 projektov v celkovej sume 276 470 330 eur, čo predstavuje 8,81 % z celkovej alokácie OP KŽP zo zdrojov EÚ. Ďalších 130 projektov v sume 433 miliónov eur je v schvaľovacom procese. Výraznejší nárast schválených žiadostí sa ďalej očakáva v 1. kvartáli a 2. kvartáli 2016, keď dôjde k ukončeniu konaní o žiadostiach pri viacerých výzvach.

Vo svetle týchto informácií si teda treba uvedomiť, že za jeden a štvrtý roka od schválenia operačného programu Európskou komisiou sa podarilo vyhlásiť výzvy na viac ako tretinu alokácie operačného programu.

Za Vášho pôsobenia vo funkcii ministra sa konečne schválil zákon o odpadoch. Zavádza rozšírenú zodpovednosť výrobcov a tí, prostredníctvom organizácií zodpovednosti výrobcov, budú financovať náklady na triedenie komunálneho odpadu. Ušetriť by teda mali samosprávy i občania. Bude to tak?

- Malo by to tak byť, to je aj jeden z cieľov zákona. Súčasne je to aj motivačný

prostriedok pre ľudí na to, aby sme dosiahli hlavný cieľ – obrátiť odpadové hospodárstvo na Slovensku z hlavy na nohy. V súčasnosti totiž tri štvrtiny komunálneho odpadu smerujú na skládky, len štvrtinu recyklujeme. Vyspelá Európa má tento pomer presne opačne a práve k nej chceme smerovať. Máme záväzky, nielen k Bruselu, ale najmä k našim deťom. Nemôžeme im predsa nechať krajinu posiatu páchnucimi a špatiacimi skládkami odpadov, ktoré nielen ničia životné prostredie, ale sú aj dôkazom našej neschopnosti využiť odpad rozumnejšie. Princíp rozšírenej zodpovednosti výrobcov okrem obalov, elektrozariadení, batérií a akumulátorov obsiahne aj ďalšie komodity, ako vozidlá, pneumatiky a neobalové výrobky. Organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV) budú povinné odobrať všetok vytriedený komunálny odpad z obce, s ktorou majú uzavretú zmluvu. Dôsledné zavedenie rozšírenej zodpovednosti výrobcov bude mať pozitívny vplyv aj na úroveň triedeného zberu komunálnych odpadov a dôjde k zníženiu množstva zmesového komunálneho odpadu, ktorý sa v súčasnosti ukladá na skládky odpadov. Predpokladáme, že sa významne znížia náklady na komunálny odpad v obciach. Bude teda v záujme obcí a ich obyvateľov, aby čo najviac odpadu triedili, pretože za tento odpad nesie zodpovednosť, a teda ho zaplatí výrobca. Obce budú finančne odbremené od triedeného zberu, čo pravdepodobne umožní nižšie poplatky za komunálny odpad pre obyvateľov, keďže výrobcovia sa majú na vlastné náklady postarať o všetky vytriedené zložky komunálnych odpadov, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov.

Akcia Veľké upratovanie Slovenska, ktorá sa financovala z prostriedkov Recyklačného fondu presunutých na Environmentálny fond (EF), sa stretla s veľkým záujmom zo strany samospráv, keďže ne-

majú dostatok finančných prostriedkov na likvidáciu čiernych skládok, ktorých počet je stále obrovský. Podporí EF podobnú akciu aj v tomto roku?

- Čierne skládky patria k javom, na ktorý nemôžeme byť pyšní. Na Slovensku ich dnes máme evidovaných zhruba 2500, neoficiálnych môže byť až okolo 7000, takže problém je skutočne vypuklý. Zväčša ide o dedičstvo z minulosti a samosprávy si s ním samy nedokážu poradiť, lebo na to nemajú peniaze. Aj preto sme prišli s projektom Veľké upratovanie Slovenska na podporu ich odstraňovania. Nemal ambíciu vyriešiť odstránenie všetkých existujúcich čiernych skládok, ktoré na našom území máme. Desiat miliónov, ktoré sme naň vyčlenili, malo pomôcť samosprávam miest a obcí pohnúť s riešením dlhodobého problému. Podľa výsledkov sa to podarilo. O podporu sa prihlásilo 490 samospráv a 211 ju aj reálne využilo a odstránilo sa 570 miest s čiernymi skládkami. Rozhodli sme sa preto v projekte pokračovať. Z rozpočtu Recyklačného fondu využijeme päť miliónov a ďalších desať som dohodol s ministrom financií, takže celková suma a tým pádom možnosť pomôcť samosprávam bude ešte o polovicu vyššia, ako v prvom kole. Výzvu plánujeme vyhlásiť v apríli. Neodpustím si však poznamku, že len program Veľké upratovanie Slovenska, alebo sprísnenie postihov, ktoré sme presadili do nového zákona, problém čiernych skládok nevyrieši. Na to sa musí zmeniť myslenie ľudí, aby neboli ľahostajní voči svojmu okoliu a dbali na ochranu životného prostredia.

Kvôli kauze medializovaného predaja emisných kvót v predminulom volebnom období sa prvý predaj začal realizovať až za Vášho pôsobenia. Aké množstvo emisií CO₂ sa podarilo za uplynulé štyri roky predat a ako sa využili príjmy z predaja?

- Slovenská republika predala v roku 2013 sedem miliónov priznaných jednotiek AAU Španielskemu kráľovstvu. Výnos z predaja bol použitý na spustenie tretej fázy programu SloVSEFF, ktorý je zameraný na projekty energetickej efektívnosti a podporu obnoviteľných zdrojov energie.

Slovenská republika od roku 2012 tiež priebežne predáva prostredníctvom lipskej burzy EEX emisné kvóty skleníkových plynov EUA a EUAA – teda takzvané priemyselné emisie. Dané kvóty sú ročne pridelované členským štátom v zmysle európskej smernice. Dražba sa uskutočňuje viackrát do týždňa, obyčajne každý pondelok, utorok a štvrtok. Výnosy z predaja emisných kvót v dražbách sa využívajú v zmysle zákona o obchodovaní s emisnými kvótami. SR predala od roku 2012 k 29. januáru 2016 vyše 37,5 mil. EUA za vyše 221 miliónov eur a 37 tisíc EUAA za 251 tisíc eur. Využitých bolo niečo vyše 15 miliónov eur na projekty realizované Environmentálnym fondom v rám-

ci výzvy Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných bodov vrátane zaťažovania.

Jednou z Vašich priorít, ktorú ste si stanovili pri nástupe do funkcie, bolo dokončiť zonáciu TANAP. Pred niekoľkými týždňami vláda SR schválila zonáciu NP Slovenský raj. Kedy by mohla byť schválená aj zonácia TANAP?

- Slovenský raj ako druhý najnavštevovanejší národný park je historicky prvým na Slovensku, ktorý dostal zonáciu podľa nových pravidiel. Zonácia z dielne ministerstva životného prostredia zvýšila bezzásahovú zónu o štvrtinu a zabezpečila ochranu najvzácnejších biotopov a prírody na základe najnovších poznatkov z terénu. Zonáciu TANAP-u pripravuje Štátna ochrana prírody SR, Správa Tatranského národného parku. Finišujú rokovania s vlastními, niektoré sú náročné a zdĺhavé. Zdržanie spôsobilo aj čakanie na valné zhromaždenia niektorých vlastníkov, lebo až na nich môžu prijať rozhodnutie o dohode so štátom. Po vyčistení dohôd s vlastními bude správne konanie. Postup zonácie zdržala aj chýbajúca legislatíva, prijatá v roku 2014 v podobe novely zákona o ochrane prírody, komplikovaný priebeh rokovaní s vlastními pozemkov a tiež veterná kalamita v Tatrách. To nie sú výhovorky, to sú fakty. Kľúčový pre zonáciu TANAPu bude tak zrejme rok 2016.

K dlhodobým cieľom, ktoré ste si stanovili, ste zaradili aj prípravu prierezového strategického dokumentu Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030. V akej fáze je jej príprava?

- Environmentálna stratégia Slovenskej republiky je momentálne v štádiu prípravy. Experti nášho ministerstva spolu s odborníkmi z Technickej univerzity vo Zvolene vypracovali podklady pre jej prípravu a začali aj formálne kroky v súvislosti s potrebou vykonať posudzovanie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom (tzv. SEA). Príprava dokumentu je náročná pre komplexnosť problematiky a taktiež z dôvodu potreby zosúladiť stratégiu s prípravou Národnej stratégie trvalo udržateľného rozvoja a taktiež s výsledkami konferencie RIO+20 a tzv. rozvojových cieľov (SDGs). Samotná stratégia má byť moderná a má akcentovať nové a aktuálne témy na globálnej a európskej úrovni ako je napríklad zelené a obehové hospodárstvo.

Už o niekoľko mesiacov SR prevezme predsedníctvom v Rade EÚ. Počas jeho predsedníctva by sa mal uzatvoriť aj návrh opatrení práve v rámci tzv. obehového hospodárstva. Myslíte si, že SR i ďalšie z nových členských krajín EÚ sú pripravené plniť ciele stanovené v návrhoch?

- Ciele recyklácie a skládkovania v návrhu „odpadového balíčka“ a prechodu na obehovú ekonomiku sú ambiciózne nielen pre Slovensko a „nové“ členské štáty, ale pre všetkých členov EÚ. Od 1. 1. 2016 nadobudol účinnosť nový zákon o odpadoch, ktorého cieľom je dosiahnutie cieľa 50 % - nej miery recyklácie komunálneho odpadu z celkovo vyprodukovaného komunálneho odpadu do r. 2020. Nový návrh odpadového balíčka predložený Európskou komisiou v decembri 2015 lepšie zohľadňuje rôzne „štartovacie čiary“ členských štátov pre dosiahnutie cieľov do roku 2030. V návrhu sú napr. pre

SR a niektoré ďalšie členské štáty umožnené výnimky pre dosiahnutie miery recyklácie alebo miery skládkovania. Dnes je predčasné hovoriť o tom, či SR tieto výnimky využije. V súčasnosti sa diskutuje o predložení návrhu „odpadového balíčka“ a je otázne, do akého štádia sa podarí holandskému predsedníctvu dotiahnuť diskusiu a prípadný kompromisný návrh. Od toho sa bude následne odvíjať aj cieľ slovenského predsedníctva na tomto veľmi dôležitom návrhu smernice.

Ak teda máte zhodnotiť 4 roky pôsobenia na čele rezortu životného prostredia, čo osobne považujete za svoj najväčší úspech a na druhej strane aj neúspech?

- Aj keď sa vždy nájdu rezervy, pri mŕjom osobnom hodnotení činnosti rezortu ako celku prevažuje spokojnosť. Za každého človeka i za každý rezort nech hovorí práca, ktorú za ním vidieť. Rozbehli a dokončili sme veľké množstvo projektov, a je napríklad neodškriepiteľným faktom, že napríklad v oblasti protipovodňovej ochrany a pripravenosti na povodne sme urobili veľký krok k lepšiemu. Ústavná ochrana vody a voda ako strategická surovina, alebo odstraňovanie environmentálnych záťaží sú veci, ktoré budúce generácie v období klimateckej zmeny rozhodne ocenia. A takto by sa dalo pokračovať ďalej. Zostáva tu, samozrejme, ešte veľa práce, ale som presvedčený, že rezort životného prostredia sa za svoju štvorročnú prácu nemusí hanbiť a naša krajina sa aj v tejto oblasti významne posunula k lepšiemu.

Zdena Rabayová

Dedinou roka 2015 sa stal Spišský Hrhov

V Spišskom Hrhove, ktorý sa stal Dedinou roka 2015, sa 3. decembra uskutočnilo slávnostne odovzdávanie ďalších cien spojených s touto súťažou. Ocenenia úspešným obciam odovzdal minister životného prostredia Peter Žiga a zástupcovia vyhlasovateľov súťaže vrátane Slovenskej agentúry životného prostredia, Spolku pre obnovu dediny či Združenia miest a obcí Slovenska. Víťazná obec Spišský Hrhov v okrese Levoča najkomplexnejšie preukázala naplnenie princípov a požiadaviek súťaže spomedzi 20 zúčastnených dedín v zmysle aktuálneho motta „byť otvorený“. Ako národný víťaz bude v budúcom roku reprezentovať SR v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny, ktorú od roku 1990 vyhlasuje Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny so sídlom vo Viedni.

Ocenenie si prevzalo aj ďalších desať obcí. Druhé miesto získala Bošáca (okres

Nové Mesto nad Váhom) a tretie Kapušany (okres Prešov). V jednotlivých kategóriách súťaže si ocenenie prevzali aj ďalšie obce. Ocenenia Dedina ako hospodár získala Muránska Dlhá Lúka (okres Revúca), Dedina ako klenotnica zase Klátova Nová Ves (okres Partizánske) a Lúčky (okres Ružomberok), ďalej Dedina ako pospolitosť obec Dúb-rava (okres Levoča) a Dedina ako partner obec Tuchyňa (okres Ilava), ktorá vyhrala aj internetové hlasovanie verejnosti. Ďalšie ocenenie Dedina ako hostiteľ dostala obec Vyhne (okres Žiar nad Hronom) a ocenenie Dedina ako záhrada obec Jablonka (okres Myjava). Mimoriadnu cenu si prevzali zástupcovia obce Píla (okres Pezinok), a to za výnimočnú aktivizáciu ľudského potenciálu pri všestrannom rozvoji obce po prírodnej katastrofe. Cieľom súťaže Dedina roka je preveriť úspešnosť fungovania Programu obnovy dediny na Slovensku. Ďalej povzbudiť obyvateľov k aktívnej účasti na

rozvoji svojho domova, zdôrazniť tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, priblížiť snahy obnovy slovenských dedín európskej úrovni a upevniť postavenie vidieka v politike a spoločnosti. Hlavnou myšlienkou je zachovanie tváre a duše dediny.

Súťaž Dedina roka 2015 vyhlásilo MŽP SR spoločne so Slovenskou agentúrou životného prostredia, Spolkom pre obnovu dediny a Združením miest a obcí Slovenska 26. marca 2015. Záštitu nad aktuálnym ročníkom súťaže prevzal prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Generálnym partnerom je COOP Jednota Slovensko, s. d. Partnermi súťaže sú Agentúra pre rozvoj vidieka, Národné osvetové centrum, Slovenská agentúra pre cestovný ruch, Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu a Vidiecky parlament na Slovensku.

(Tlačový odbor MŽP SR)

Generačná výmena techniky vodohospodárov bola nevyhnutná

Kráčajúce rýpadlá predstavujú neoceniteľnú pomoc pri ochrane pred povodňami

Kráčajúce rýpadlá, univerzálne dokončovacie stroje a nákladné autá – celkovo 25 kusov novej techniky odovzdali v januári aj v areáli Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. (SVP) Závod Dunaj v Bratislave. Slovenskí vodohospodári tak budú lepšie pripravení na aktívne protipovodňové opatrenia, sprietočnenie vodných tokov, ale aj na zásahy v prípade ohrozenia životov občanov. Novú techniku odovzdal vodohospodárom štátny tajomník Ministerstva životného prostredia SR Vojtech Ferencz a generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Marián Supek. Celkovo od roku 2015 vodohospodári zakúpili 111 kusov novej techniky za takmer 13,4 milióna eur. Ťažké mechanizmy si rozdelia jednotlivé odštepové závody po celom Slovensku.

„Ministerstvo životného prostredia SR je zriaďovateľom Slovenského vodohospodárskeho podniku. Sme veľmi radi, že sa nám podarilo zabezpečiť obmenu techniky, bez ktorej by pracovníci SVP nemohli efektívne chrániť obyvateľov Slovenska pred povodňami,“ povedal štátny tajomník V. Ferencz.

Do užívania slovenskí vodohospodári prevzali 15 nákladných áut IVECO 6x6,

3 UDS a 7 kráčajúcich rýpadiel (5 kusov Menzi Muck a 2 kusy Kaiser).

Dobrá spoluprácu medzi vodohospodármi a zriaďovateľom ocenil aj generálny riaditeľ SVP M. Supek: „Náš podnik dlhé roky zápasí s problémom zastaranej a poruchovej techniky, z ktorej je veľká časť je po dobe životnosti. Sme preto veľmi radi, že dnes môžeme prevziať moderné ťažké mechanizmy, ktoré veľmi potrebujeme. Ťažká technika bude rozdelená medzi naše pracoviská na celom Slovensku. Rok 2015 bol pre náš podnik výnimočný. Ešte nikdy v histórii tohto podniku sa nepodarila taká zásadná, generačná obmena techniky.“ Dodal tiež, že uvítali najmä nákup tzv. kráčajúcich rýpadiel, lebo len tie sa dostanú na miesta, kde zlyháva všetka ostatná technika.

Slovenský vodohospodársky podnik je správcou vodohospodársky významných tokov na celom území Slovenskej republiky. Do jeho kompetencie spadajú, okrem iného, aj aktívne opatrenia v oblasti protipovodňovej ochrany. Tie zahŕňajú najmä udržiavanie koryt vodných tokov v takom stave, aby v prípade vysokých prietokov dokázali bezpečne odvieť vodu a neohrozili tak životy ľudí a ich majetok.

(rab,do)

Nové zariadenia na meranie kvality ovzdušia

Modernizácia 35 automatických monitorovacích staníc NMSKO

Zlepšenie parametrov merania kvality ovzdušia, jeho mobility a informovanosť verejnosti o výsledkoch meraní – to bol cieľ projektu Obnova a modernizácia Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). Od septembra do novembra 2015 sa na Slovensku podarilo obnoviť 35 automatických imisných monitorovacích staníc a zjednotiť systém prenosu dát z meracích staníc NMSKO do centrálnej databázy.

Projekt je významný nielen pre skvalitnenie merania ovzdušia na automatických staniciach, ale aj pre jeho mobilitu, teda schopnosť merať kvalitu ovzdušia kdekoľvek na Slovensku. Významne skvalitní aj informovanosť verejnosti o jeho výsledkoch, čo má v konečnom dôsledku pozitívny vplyv na včasnú komunikáciu s verejnosťou. „Chceme na vysokej odbornej úrovni diagnostikovať stav ovzdušia, pravdivo informovať ľudí o jeho kvalite, varovať ich a chrániť ich zdravie v prípade nepredvídaných udalostí, havárií, resp. iných okolností,“ dodal minister Peter Žiga na brífingu pred budovou MŽP SR v Bratislave, kde predstavili novú techniku.“

Projekt Obnovy NMSKO zahŕňal aj nákup troch špeciálnych mobilných monitorovacích súprav, ktoré pozostávajú z automobilu a mobilnej monitorovacej imisnej

stanice na zabezpečenie kontroly, servisu ako aj porovnávacích meraní v NMSKO. Pracovníci MŽP SR a SHMÚ ich predviedli novinárom. Ide o mobilný monitorovací kontajner s výbavou plyných monitorovacích látok CO, NO, NO₂, O₃, SO₂, mobilný monitorovací kontajner s výbavou na monitorovanie prachových častíc PM10 a PM2,5 a špeciálne monitorovacie vozidlo na zabezpečenie prevozu analyzátorov a kalibračných jednotiek. Mobilné monitorovacie stanice je možné vybaviť požadovanými dostupnými monitorovacími analyzátormi a prepravovať do dostupných lokalít s možnosťou elektrického pripojenia podľa plánu a požiadaviek Ministerstva životného prostredia SR.

V rámci projektu obnovili aj 17 analyzátorov SO₂, 30 analyzátorov NO-NO₂-NO_x, 16 analyzátorov CO, 19 analyzátorov O₃, 14 kontinuálnych analyzátorov tuhých znečisťujúcich látok PM10 a PM2,5, 18 sekvenčných vzorkovačov, 3 analyzátory Hg, päť zrážkomerov na odber zrážok pre následné stanovenie depozície, prístroj na stanovenie organického a elementárneho uhlíka a hmotnostný detektor pre plynový chromatograf s elektrónovou a chemickou ionizáciou. Na 10 monitorovacích staniciach (Ružomberok, BA – Mameťova, BA – Jeséniova, Malacky, Chopok, Topoľníky, Stará Lesná, Starina, Kojšová Hoľa, Gánovce) sa rozšíril monitorovací program.

Projekt obnovy Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia bol zameraný na systémové a technické riešenie monitorovania kvality ovzdušia podľa požiadaviek smerníc EÚ vrátane riešenia akreditácie systémov kvality. Náklady na projekt dosiahli 4 milióny 339 tisíc eur, z toho vyše tri milióny pokryli zdroje z nenávratného finančného príspevku Európskej únie z Operačného programu životné prostredie, takmer milión štátny rozpočet a približne trisťtisíc vlastné zdroje SHMÚ

(Odbor komunikácie MŽP SR, SHMÚ)

Jedným zo strategických cieľov POH SR na roky 2016 – 2020 je odklon od zneškodňovania odpadov skládkovaním

Výška poplatkov za ukladanie na skládky by mala vychádzať z miery vytriedenia komunálneho odpadu

V polovici októbra Vláda SR schválila Program odpadového hospodárstva SR na ďalšie päťročné obdobie. Podrobnejšie o ňom už v odpovediach na otázky, ktoré sme zaslali vedúcej Odboru odpadového hospodárstva MŽP SR Mgr. Eleonóre Šuplatovej.

POH obsahuje ciele v odpadovom hospodárstve na päťročné obdobie. Ktoré z nich patria k tým najzásadnejším?

Strategickým cieľom odpadového hospodárstva SR zostáva pre obdobie rokov 2016 až 2020 zásadné odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním obzvlášť pre komunálne odpady. Jedným z hlavných cieľov odpadového hospodárstva do roku 2020 bude dôsledná intenzifikácia triedeného zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

POH SR obsahuje aj bilanciu plnenia cieľov v uplynulom období. Pri nakladaní s ktorými odpadovými komoditami sa teda dosiahol najväčší pokrok v súlade so stanovenými cieľmi?

Dlhodobý sa plní cieľ pre zber a spracovanie, napr. elektroodpadov alebo odpadových pneumatík. V roku 2013 nastal výrazný pozitívny posuv v zbere a vyhodnocovaní údajov o zbere a spracovaní a recyklácii použitých batérií a akumulátorov, na základe ktorých je možné deklarovať, že SR plní cieľ podľa smernice 2006/66/EC.

Na druhej strane – vo viacerých komoditách sa stanovené ciele nepodarilo dosiahnuť. Môžete povedať, o ktoré odpadové komodity konkrétne ide a v čom je príčina nesplnenia úloh?

Nepodarilo sa splniť hlavné ciele odpadového hospodárstva v komunálnej sfére. Predovšetkým recyklácia komunálnych odpadov je na nízkej úrovni. Tento fakt úzko súvisí síce so stúpajúcou, no stále nedostatočnou úrovňou triedeného zberu. Ako absolútne neuspokojivú možno hodnotiť situáciu v oblasti triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, kde sa nepodarilo v roku 2013 obmedziť skládkovanie na úroveň 50% oproti roku 1995.

Nesplnenie určitých úloh a cieľov sa konštatuje nielen v tomto – v poradí už piatom POH, ale aj v predchádzajúcich. V podstate však zostáva len stále pri konštatovaní. Ktoré časti POH sú záväzné, pre koho a čo ak sa nesplnia?

V záväznej časti programu sa uvádza cieľové smerovanie s určenými prúdmi odpadov a množstvami odpadov a opatrenia na dosiahnutie cieľa.

Aké ciele do roku 2020 sú stanovené pre plasty, papier, sklo, odpady z obalov?

Pre odpady z obalov zostávajú ciele pre zber, zhodnotenie a recykláciu na úrovni roku 2012, tak ako je to dané smernicou. Pre plasty, papier a sklo sú stanovené ciele tak, aby bolo možné splniť hlavný cieľ pre komunálne odpady - zvýšiť do roku 2020 prípravu

na opätovné použitie a recykláciu komunálnych odpadov na najmenej 50 % hmotnosti.

Problém predstavuje aj triedenie a zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. Aké percento jeho zhodnotenia by SR mala dosiahnuť do roku 2020 a koľko sa separuje v súčasnosti?

Pre biologicky rozložiteľné komunálne odpady je cieľ do roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995. V roku 2013 sa uložilo na skládky odpadov o 17 % viac biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ako bol stanovený cieľ na rok 2013.

Z obsahu POHSR vyplýva, že v niektorých krajinách SR smeruje na skládky stále viac ako 80% komunálneho odpadu. Aké opatrenia sa budú musieť prijať, aby sa percento vytriedeného komunálneho odpadu zvýšilo? Aký cieľ pre komunálny odpad vyplýva z príslušných európskych smerníc do roku 2020?

- V zmysle článku 11(2) písm. a) rámcovej smernice o odpade je potrebné zvýšiť do roku 2020 prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností ako papier, kov, plasty a sklo a podľa možnosti z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 50 % podľa hmotnosti. Na

dosiahnutie tohto cieľa je potrebné zvýšiť úroveň triedeného zberu pre recyklovateľné druhy komunálnych odpadov, najmä pre papier a lepenku, sklo, plasty, kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady. Jednou z možností na dosiahnutie stanoveného cieľa je prehodnotiť výšku poplatku za ukladanie odpadov na skládky odpadov. Výška poplatkov za ukladanie odpadov na skládky odpadov by mala vychádzať z miery vytriedenia komunálneho odpadu.

Hoci európska rámcová smernica o odpadoch kladie v hierarchii nakladania s odpadom materiálové zhodnotenie na vyššiu priečku ako energetické, predsa len energetické – je v mnohých prípadoch efektívnejšie. Preto sa aj vo vyspelých krajinách EÚ čoraz viac využívajú technológie, ktoré napr. dokážu aj netriedený KO vyseparovať a nevyseparovateľné zložky energeticky zhodnotiť na nové palivo. Uvažuje sa v novom POH s podporou takýchto technológií?

- Áno. Možnosti vybudovania nových zariadení na energetické zhodnocovanie komunálnych odpadov bude potrebné zvážiť vo väzbe na záväzok SR dosiahnuť do roku 2020 50%-ný cieľ recyklácie komunálnych odpadov a na nevyužitý potenciál zariadení na spalovanie odpadov, ktoré využívajú tuhé alternatívne palivá vyrobené z odpadov. Umiestnenie technológií na nakladanie s odpadmi majú riešiť programy odpadového hospodárstva na úrovni kraja.

Ak sa majú ciele stanovené v POH naplniť, najmä v triedení stanovených zložiek KO, je nevyhnutné neustále zvyšovať environmentálne vedomie obyvateľov. Aké opatrenia navrhuje uvedený strategický dokument realizovať v oblasti environmentálnej výchovy, aby si občania začali uvedomovať nevyhnutnosť triediť odpad?

- Zvyšovať povedomie obyvateľstva a zainteresovanej verejnosti o podporovaných oblastiach nakladania s odpadmi je potrebné uskutočňovať v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva. Na daný účel sa použijú informatívne a vzdelávacie kampane so zameraním na cieľové skupiny, ktoré tvoria: široká verejnosť, samosprávy, podnikatelia v odpadovom hospodárstve a v neposlednom rade aj výrobcovia vyhradených výrobkov. Dôležitou súčasťou infor-

mačných kampaní by malo byť aj informovanie konečných spotrebiteľov o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov, ktorými sú podľa nového zákona o odpadoch elektroodpady, použité batérie a akumulátory, odpady z obalov a neobalových výrobkov, odpadové pneumatiky a staré vozidlá.

Pred niekoľkými týždňami schválila Európska komisia návrh tzv. obehového odpadového balíčka opatrení, o ktorom sa dosť dlho diskutuje na rôznych fórach. Vytvára POH predpoklad na to, aby sa aj na Slovensku začal prechod k obehovému hospodárstvu?

- Áno.

(rab)

Zlatý mravec 2015

V Embracu Slovakia smeruje na recykláciu až 98,5% odpadov

Najväčší zamestnávateľ na Spiši je príkladom zodpovedného podnikania

- *Brazílsky výrobca kompresorov do chladiacich zariadení Embraco, súčasť globálnej skupiny Whirlpool, má jeden zo svojich závodov aj na Slovensku. Spoločnosť Embraco Slovakia si za svoje 18-ročné pôsobenie našla svoje miesto - doslova i obrazne - v srdci Spiša. Vypracovala sa na kľúčovú prevádzku výrobcu chladiacich kompresorov a kondenzačných jednotiek," povedala nám v rozhovore Gabriela Vlková z Oddelenia Brandingu, Komunikácie a Spoločenskej zodpovednosti a ďalej pokračovala:*

- *Za všetkým, čo Embraco dosiahlo, sú zamestnanci. Dnes sa manažerský tím skladá takmer výlučne z miestnych odborníkov.*

Manažment úspešne riadi spoločnosť, ktorá momentálne dáva prácu viac ako 2300 zamestnancom. Embraco je tak v regióne najväčším zamestnávateľom.

embraco POWER IN. CHANGE ON.

Prestížne ocenenie Zlatý mravec získala spoločnosť Embraco Slovakia, s.r.o. za projekt Minimalizácia odpadov znížkových skládok a zlepšenie vizualizácie separovaného zberu v závode EMBRACO. Kedy sa projekt realizoval, aké sú jeho hlavné prínosy?

- *Naše riešenia označila hodnotiacia komisia ako účinné a v slovenských podmienkach zatiaľ jedinečné. Ide napríklad o prepiranie handier znečistených olejovými emulziami, ktoré patria medzi nebezpečný odpad. Túto aktivitu robíme na údržbe a plánujeme ju rozšíriť na ďalšie prevádzky. Pochválili sme sa aj s programom separácie zložiek z komunálneho odpadu. Za kuchynou máme 11 kontajnerov, z ktorých dokážeme pri dobrej spolupráci s dodávateľom stravovacích služieb vyseparovať sklo, tzv. tetrapaky a plasty. Tretím našim tromfom sa stala recyklácia kalov z procesov obrábania. Tieto zmesi obsahujú drobné kovové*

čiasťky. Špeciálnym postupom sa z kalu dajú vyrobiť brikety, ktoré sa využívajú ako vsádzka do cementárenských pecí. Všetky tieto výsledky sú dielom dlhoročnej práce s našimi kolegami, vzdelávania a presvedčania zamestnancov o tom, že to má zmysel. Podiel na úspechu má aj fakt, že viaceré z našich aktivít sme implementovali vďaka motivácii z environmentálneho piliera v rámci systému WCM (World Class Manufacturing), ktorý sme začali zavádzať v roku 2014.

Koľko odpadov spoločnosť ročne vyprodukuje a ako sa s nimi nakladá?

- Spoločnosť ich ročne vyprodukuje okolo 23 000 t, pričom dosahujeme výrobu 5 miliónov kompresorov. Našou kontrolnou položkou v odpadovom hospodárstve je množstvo vyprodukovaných odpadov zneškodnených skládkovaním. Dosiahli sme hranicu 0,07kg/kompresor. Celkovo reykľujeme 98,5%.

Aké ďalšie významnejšie investičné akcie, ktoré smerujú k ochrane jednotlivých zložiek životného prostredia, ste v uplynulom období realizovali a aké plánujete realizovať?

- Jednou z významných akcií bola zmena balenia chemických produktov. V spolupráci s dodávateľmi sme dokázali zmeniť dodávané balenia z jednorazových plastových obalov na vratné IBC kontajnery.

V roku 2016 plánujeme napríklad minimalizovať množstvo odpadov zneškodnených skládkovaním z odpadových handier a absorbentov. Súčasný spôsob nakladania plánujeme nahradiť recyklovaním. Zároveň chceme minimalizovať tvorbu odpadov

z absorbentov priamo vo výrobe a to ich nahradením za opätovne použiteľné handry.

A pokiaľ ide o ochranu ďalších zložiek životného prostredia?

- Celkovo vo výrobnom procese prebieha množstvo aktivít, ktoré majú priamy, či nepriamy dosah na životné prostredie. Napr. zmena chemikálií za menej nebezpečné, optimalizácia spotreby hydraulických či mazacích olejov, neustále zlepšovanie separovaného zberu, efektívne využívanie energií... Aktuálne tvoria 70 percent predaja výrobky, ktoré boli navrhnuté v posledných 4 rokoch. Kompresory typu VNEK šetria energiu oproti starším modelom až o 15 %, nový kompresor EM, ktorý sme začali vyrábať v roku 2011, váži 8,5 kg - o dva kilogramy menej než jeho porovnateľný predchodca, čím sa výrazne znížila spotreba prírodných zdrojov.

Firma sa snaží znižovať svoju spotrebu energie a vody. Oddelenie výrobných služieb pravidelne vyhodnocuje výsledky jednotlivých liniek a tieto údaje sú sledované v rámci TOP10 indikátorov na mesačnej báze. Do budúcnosti si firma stanovuje samostatné ciele na spotrebu vody, spotrebu energie, či tvorbu odpadov. Pre každý z týchto indikátorov je pripravený akčný plán projektov, ktorý zaručí splnenie stanovených cieľov.

V jednom z reklamných sloganov na Vašej webovej stránke deklarujete, že inovácie idú ruka v ruku s ochranou životného prostredia. Môžete na konkrétnych príkladoch z praxe zdokumentovať túto previazanosť?

- Slovenský závod dnes prevádzkuje aj druhé najväčšie výskumno-vývojové centrum v rámci korporácie, čo ho „po-

výšilo“ z pozície čisto výrobnej firmy na výrobo-technologickú spoločnosť. Poďarilo sa tak aj vďaka novým produktom, ktoré vyvinuli vývojári v Spišskej Novej Vsi. Je zaujímavé, že väčšina súčasného osadenstva oddelenia výskumu a vývoja patrí k absolventom Technickej akadémie v Spišskej Novej Vsi.

Jedným z posledných inovačných úspechov, ktorý si medzitým už vydobyl obľubu u zákazníkov na celom svete, je kompresor NEU, ocenený v minulom roku na Slovensku cenou za Inovatívny čin roka – 2. miesto v kategórii Výrobová inovácia. V priebehu roka sme ho predstavili na najdôležitejších výstavách svojho druhu vrátane New Yorku a Šanghaja. Bol vyvinutý a je vyrábaný v Spišskej Novej Vsi. V porovnaní s konkurenčnými výrobkami s porovnateľnou kapacitou však dosahuje o 16% nižšiu spotrebu energie, o 10% vyšší chladiaci výkon, o 20% vyššiu účinnosť. Rovnako využíva ekologické uhľovodíkové chladivá. Kompresory radu NEU sa používajú najmä v menších komerčných mrazničkách a chladiacich vitrínach na nápoje a potraviny.

A ďalšie inovačné zámery?

- Rozširujeme naše produktové portfólio o nový typ kompresora EM. Tento náš najnovší model, určený pre malé komerčné chladiace zariadenia kombinuje environmentálne aj komerčné ciele. Práve to je prístup, ktorý nám pomáha podporovať trvalo udržateľný prístup našej spoločnosti. Malý rozmer kompresora umožňuje inovatívny, miniatúrny dizajn aplikácie.

Použitie chladivo, Izobután, má nullový vplyv na odbúravanie ozónovej vrstvy, čo predstavuje dôležitý aspekt v súvislosti

s očakávaným vládny nariadením k eliminácii HFC. Nový model je založený na dlhoročnej technológii a podrobil sa testovacími procesmi na komerčné aplikácie pre nápojové vitríny. Tento model je vyrábaný výlučne v spišskom závode. Odzrkadľuje potreby zákazníkov, inovácie a trvalú udržateľnosť.

Embraco sa naďalej sústreďuje na rozvoj získanej pozície v oblasti výskumu a vývoja, čo je v slovenských podmienkach stále skôr výnimočné. V krajine so silnou strojárskou tradíciou tak môže s firmami príbuzného výrobného zamerania predstavovať určitú alternatívu k automobilovému priemyslu. Tento trend podporí aj výstavba technologického centra, ktorá sa začne už tento rok. Neustále investujeme do nových technológií a zvyšovania efektivity procesov. Chceme byť konkurencieschopní v rámci korporácie a na trhu a zabezpečiť tak stabilitu a zamestnanosť v závode na Slovensku.

Ako ste už naznačili, používanie chladív podlieha čoraz prísnejším normám...

- Globálna korporácia Embraco, ktorá vyrába kompresory aj v Spišskej Novej Vsi, chce prispieť k spomaleniu klimatických zmien. Postupne sa prispôbuje zákonným požiadavkám, ktoré o niekoľko rokov úplne zakážu používanie chladív s GWP vyšším ako 2500, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú atmosféru (GWP – global warming potential) resp. prispievajú k tvorbe skleníkového efektu. Embraco tak už dnes pripravuje svojich zákazníkov na prechod k ekologickjším chladivám budúcnosti. Momentálne sa firma zameriava na zákazníkov, ktorí vyrábajú komerčné chladiace zariadenia ako veľké mraziace boxy, vitríny a pulty, ktoré sú bežne použité v hypermarketoch. Pri tak veľkých systémoch sú použité kompresory, ktoré má Embraco vo svojom výrobnom programe a sú vyrábané práve na Slovensku. Špecializované laboratórium Oddelenia Výskumu a Vývoja v Spišskej Novej Vsi preto podrobne testuje produkty dôkladnými skúškami s novými chladivami. Testuje pritom aj chemické chladivá vyrobené veľkými firmami z oblasti

chemického priemyslu. O svojich výsledkoch v tomto smere informovalo slovenskú odbornú verejnosť, obchodníkov i študentov univerzít v októbri na chladiarenskej konferencii v Jasnej. Umelé chladiace médiá majú nepriaznivejší vplyv na atmosféru Zeme. Na druhej strane, aj ekologickjšie prírodné chladivá majú negatívnu vlastnosť a tou je ich výbušnosť, ktorá dosiaľ obmedzuje možnosti ich využitia na 150g pre jeden chladiaci okruh. Pred odborníkmi v chladiarenstve je preto ešte veľa práce, aby prišli načas s ekologickými a zároveň bezpečnými riešeniami. Na osvetu pre širokú verejnosť vytvorilo Embraco v angličtine internetovú stránku naturalrefrigerants.info – kde objasňuje, že budúcnosť chladenia spočíva vo využívaní ekologických, prírodných chladív na báze uhľovodíkov.

Okrem ocenenia Zlatý mravec spoločnosť Embraco Slovakia získala viacero ďalších ocenení. Môžete uviesť tie najvýznamnejšie?

- Okrem už spomínaných ocenení v oblasti Inovácii je Embraco plnohodnotným „občanom“ Spiša. Embraco je od svojho príchodu na Spiš priekopníkom v rozvíjaní partnerstiev v rámci spišskej komunity. S Nemocnicou s poliklinikou spolupracoval

už v roku 1999. Hlavná podpora bola zameraná na detské oddelenie - či už išlo o vybavovanie izieb alebo zakúpenie prístrojov. Najväčšou jednorázovou podporou však bolo v roku 2010 darovanie chladiacich a mraziacich zariadení v hodnote 33000 €. Od roku 2008 pôsobí na pôde podniku agilný Tím dobrovoľníkov. Embraco sa dočkalo uznania aj v celoslovenskom kontexte. Napríklad v roku 2013 si odnieslo hlavnú cenu Via Bona Slovakia za zodpovedné podnikanie a tiež za spomínanú dobrovoľnícku činnosť. V poslednom ročníku získalo ďalšiu z radu týchto cien v kategórii Dobrý partner komunity, za sedem rokov trvajúci grantový program pre základné a pre materské školy - Cena Embraco za ekológiu.

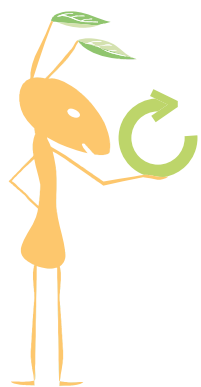
Spomínané zodpovedné podnikanie a trvalá udržateľnosť, ku ktorým sa spoločnosť hlási, teda zahŕňujú nielen oblasť ochrany životného prostredia...

- Vzhľadom na charakter výrobného závodu, ktorý vyrába komponenty a prakticky celú produkciu vyváža, je na prvý pohľad pôsobenie Embraco ako zodpovednej firmy obmedzené. No Embraco ako najväčší zamestnávateľ na Spiši je hlavným podporovateľom tunajšej komunity z radov súkromného sektora. Embraco sa už v septembri 2008 pripojilo k charte OSN o etickom podnikaní Global Compact, kde sa zaviazalo rešpektovať 10 princípov spoločensky zodpovedného podnikania. Embraco má aktuálny etický kódex, ktorý je súčasťou integračného programu všetkých zamestnancov. Jeho obsah je zameraný na rešpektovanie etických princípov správania a konania.

V rámci zodpovedného podnikania uplatňuje celý rad progresívnych postupov, opatrení aj vo vzťahu k zamestnancom, k dodávateľom, k obyvateľom regiónu. Či už ide o medziludské vzťahy, komunikáciu so zamestnancami i verejnosťou, systém odmeňovania, rovnosť príležitostí a ďalšie aktivity, ktoré zlepšujú imidž firmy a prehlbujú dôveru k jeho pôsobeniu v regióne.

(rab)

Zlatý mravec 2015

Na skládky nie sme krátky!

Zvýšenie spoločenského vnímania a občianskeho záujmu o problematiku nelegálnych skládok odpadov a s nimi spojených invázných druhov rastlín, ktoré povedie k predchádzaniu ich vzniku, a tiež k ich odstraňovaniu – to bol hlavný cieľ projektu s názvom Na skládky nie sme krátky! Od marca 2013 do februára 2015 ho realizovalo občianske združenie Tatry (OZ Tatry) a získal ocenenie Zlatý mravec 2015 v kategórii Environmentálna výchova.

Ako vyplýva z dodaných podkladov od zástupcov združenia, išlo o rozsiahly a komplexný monitoring nelegálnych skládok odpadov a invázných druhov rastlín na veľkom území Slovenska. Jeho výsledky odhalili rozsah porušovania platných zákonov a zároveň benevolentnosť štátnej a verejnej správy v danej problematike.

Projekt bol podporený z Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce sumou 58 572 eur (čerpané 56 362 eur). OZ Tatry ho spolufinancovalo sumou 6263 eur.

Projekt zahŕňal aj širokú informačnú kampanň a osvetu. Distribuovali sa 3 druhy informačných letákov v súhrnom náklade 105 000 ks, pripravená bola internetová stránka „Na

skládky nie sme krátki!“, ako aj rovnomenná putovná výstava a súťaž pre základné a stredné školy.

V rámci turné výstavy „Na skládky nie sme krátki!“ bolo realizovaných 23 inštalácií, do súťaže sa zapojilo 50 základných a stredných škôl, ktoré počas monitoringu odpracovali 2127 hodín. Školy, okrem iného, zorganizovali 31 vzdelávacích podujatí pre 1 268 účastníkov a 20 brigád či informačných stánkov, na ktorých sa zúčastnilo 996 účastníkov.

OZ TATRY tiež pripravila 1000 prednášok – „Na skládky nie sme krátki!“ a „Invázne druhy rastlín“ a to vo vyše 200 základných a stredných školách, na ktorých sa zúčastnilo 22 955 účastníkov.

Pri monitoringu nelegálnych skládok odpadu a inváznych druhov rastlín bolo v teréne odpracovaných 6981 hodín a podnety na nelegálne uloženie odpadov boli zaslané štátnej správe životného prostredia v 50 okresoch. Problematika nelegálnych skládok odpadov, najmä čo sa týka výstupov z aplikácie TrashOut bola intenzívne riešená prostredníctvom prokuratúr a PZ SR.

V rámci projektu bolo cca 600 nelegálnych skládok odpadov oznámených aj SIŽP a boli podávané aj trestné oznámenia pre podozrenie z prečinu neoprávneného nakladania s odpadmi na príslušné prokuratúry.

OZ Tatry sa zapojilo do medzirezortného pripomienkovania zákona o odpadoch. V jeho znení sa podarilo presadiť napr. povinnosť orgánu štátnej správy životného prostredia konať na základe oznámenia nelegálnej skládky odpadu akéhokoľvek občana či organizácie a nielen na základe oznámenia tzv. povinnej osoby (vlastníka, správcu alebo nájomcu nehnuteľnosti).

Z uvedených faktov teda vyplýva, že sa podarilo splniť aj čiastkové ciele projektu: iniciovať vznik siete aktívnych občanov a skupín so záujmom o riešenie nelegálnych skládok a vyvolať spoločenskú diskusiu o danej problematike.

(rab/do)

Občianske združenie TATRY je popredná environmentálna mimovládna organizácia, ktorá vznikla v októbri 2000 zo skupiny ľudí, ktorí sa podieľali na ochrane a tvorbe životného prostredia v podtatranskej oblasti. Cieľom OZ TATRY je ochrana životného prostredia a kultúrneho dedičstva podtatranskej oblasti v spolupráci so štátnymi a samosprávnymi orgánmi, podnikateľskými subjektami a ďalšími mimovládnymi organizáciami. OZ TATRY realizuje lokálne, regionálne a celoštátne projekty. (Časť svojich aktivít však realizuje aj v rámci celého Slovenska.)

Občianske združenie TATRY je členom medzinárodnej organizácie Danube Environmental Forum, Slovenskej klimatickej koalície, Agro-ekofóra a platformy Ekofórum.

OZ TATRY je držiteľom nasledovných cien:

- japonskej environmentálnej ceny „Sasakawa Environmental Award“ (2000, 2002),
- „Národnej ceny za kultúrne a prírodné dedičstvo 2004“,
- Ceny Rady mládeže Slovenska za podporu práce s deťmi a mládežou – „MOST 2006“,
- britskej environmentálnej ceny „International Green Apple Awards“ (2007),
- Ceny odpadového hospodárstva „Zlatý mravec“ v kategórii inovatívny počin (2010) a v kategórii environmentálna výchova (2015),
- Ceny Nadácie Orange za regionálny rozvoj (2011).

Zlatý mravec 2015

Optická triediaca linka

Cieľom projektu je znížiť podiel odpadu z triedeného zberu

Vzhľadom na potrebu čistoty triedeného zberu, spoločnosť Marius Pedersen, ktorá zabezpečuje služby v odpadovom hospodárstve pre takmer 1 000 000 obyvateľov a 4000 podnikateľských subjektov, dobudovala v decembri 2014 nové dotriedňovacie stredisko v Šulekove. Neoddeliteľnou súčasťou tohto strediska je technologická linka na automatické optické triedenie odpadov s využitím balistického separátora. Slávnostne ju otvorili koncom mája 2015 a jej vybudovanie podporil aj Recyklačný fond. Projekt vybudovania optickej triediacej linky získal aj ocenenie Zlatý mravec za rok 2015 v kategórii Inovatívne riešenia.

„Náš projekt sprevádzkovať novú technológiu triedenia plastov má podporiť zvýšenie kvality a kvantity triedeného zberu plastov a to z toho dôvodu, že sme nestíhali

už v 3-zmennej prevádzke spracovávať plastový odpad v objeme asi 2500 ton ročne. Spustením novej linky sme schopní tento objem materiálov spracovať pri využití jednej pracovnej zmeny. Prevádzkovaním novej technológie očakávame zníženie podielu odpadu z triedenia, ktoré sa v minulosti pohybovalo na úrovni 40 - 50%," vysvetlil J. Jakeš v článku, ktorý sme uverejnili v čísle 1/2015 (taktiež sme v čísle 2/2015 priniesli fotoreportáž zo slávnostného otvorenia linky).

Pokiaľ ide o druhy dotriedňovaných odpadov na novej linke, je to mix plastov. To znamená, že linkou prejdú všetky plasty zo separovaného zberu komunálneho odpadu jednotlivých miest a obcí. Optická jednotka vie na základe typu plastu a farby rozlíšiť jednotlivé komodity.

Na novej linke vedú za hodinu spracovať 1,5 tony odpadu. Denne tak po nej prejde v jednej pracovnej zmene 10 – 11 ton plastového odpadu. Celkové náklady na vybudovanie nového dotriedňovacieho strediska v Šulekove predstavujú sumu 1,35 milióna eur. A ako samotná linka funguje?

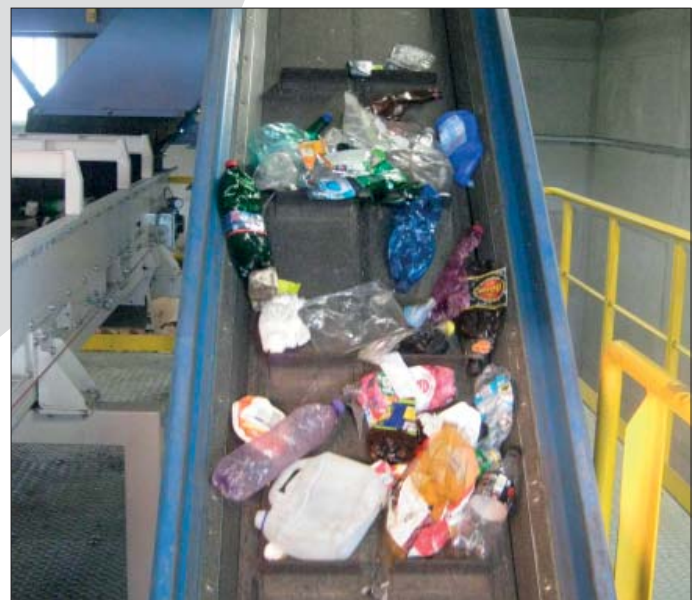
Základné informácie o linke:

- Dátum začiatku výstavby - 9. 9. 2014,
- Dátum kolaudácie - 19. 12. 2014,
- Plocha haly - cca 2200 m²,
- Počet pracovníkov v jednej smene - 8,
- Dodávatelia - mestá a obce zo zberového regiónu Trenčín a okolité obce, Sebeďaže, Piešťany a okolité obce, Pezinok a okolité obce, obce z okolia Šamorína, časť obcí z regiónu Záhorie (spolu cca 300 tisíc obyvateľov),
- Zhodnotenie výstupu z procesu triedenia - materiállové zhodnotenie 60%, energetické zhodnotenie 30%, uloženie na skládku 10%,
- Celková investícia - cca 1,35 mil. eur.

Odpad vstupujúci na dotriedenie je manipulátorom vhadzovaný do násypky, odkiaľ sa dopravníkom premiestni do kabíny na ručné vytriedenie nadrozmerných predmetov. Následne je odpad prepravovaný dopravníkom pod magnetický separátor, ktorého úlohou je odseparovať kovové časti a pokračuje ďalej do balistického separátora. Odtiaľ, po odseparovaní podrozmerných častíc, je materiál dopravníkom presunutý

do optickej jednotky. V následnom kroku už samotná optická jednotka na základe infračerveného žiarenia rozlíši druh a farbu plastového odpadu, ktorý pomocou stlačeného vzduchu generovaného v externom kompresore vyfukuje do jednotlivých prepádových šacht. Ide o odpad ako sú PET fľaše podľa farby, polypropylénové a polyetylénové fľaše z drogerie, fólie a pod.

(rab)

V Šamoríne otvorili nový zberný dvor

Akcia Veľké upratovanie Slovenska bude pokračovať

Za účasti štátneho tajomníka ministerstva životného prostredia Vojtecha Ferencza otvorili v Šamoríne nový zberný dvor. Pomôže zvýšiť mieru triedenia odpadu a chrániť tak životné prostredie Žitného ostrova vrátane jeho vzácnych zásob podzemných vôd.

Vďaka podpore z Environmentálneho fondu pomohol rezort zabezpečiť 95 tisíc eur, čo je 95% celkových nákladov tohto projektu. „Teší ma, že ministerstvo životného prostredia pomohlo v rámci celého Slovenska sumou milión 198 tisíc eur k realizácii týchto významných projektov na dostavbu, vybavenie, rozšírenie a realizáciu zberných dvorov. Rád by som vyzdvihol prácu Združenia obcí Horného Žitného ostrova, ale aj ostatných miest a obcí, ktoré realizujú podobné úspešné projekty akým je Zberný dvor Šamorín II,“ povedal pri otvorení nového zberného dvora Vojtech Ferencz.

Štátny tajomník následne navštívil obec Zlaté Klasy, kde si prezrel miesto čiernej skládky odpadu, na ktorej odstránenie obec získala financie v rámci programu Veľké upratovanie Slovenska. Zo strany samospráv bol o podporu mimoriadny záujem. Podali 475 žiadostí, pričom kladne vybavených bolo 219 a reálne využilo pomoc 211 obcí. „Som naozaj rád, že bola medzi nimi aj obec Zlaté Klasy a mohla tak odstrániť nelegálnu skládku, ktorá významne zaťažovala nielen životné prostredie, ale aj obyvateľov obce a okolia. Celkovo pre oblasť horného Žitného ostrova ministerstvo schválilo

v rámci akcie Veľké upratovanie Slovenska 400 tisíc eur,“ povedal Vojtech Ferencz.

Pripomenul, že aktivity štátu sa v tomto smere stretli s pozitívnym ohlasom na strane samospráv, preto rezort bude v podpore odstraňovania existujúcich čiernych skládok odpadov na území obcí Slovenska pokračovať. „Dovolím si vyzdvihnúť aktivity ministra životného prostredia Petra Žigu, ktorý s ministrom financií predbežne dohodol,

že na program Veľké upratovanie Slovenska bude možné použiť ďalších 10 miliónov eur. Okrem toho sa bude Ministerstvo životného prostredia uchádzať aj o dotáciu 5 miliónov eur z Recyklačného fondu. Druhú výzvu s alokáciou 15 miliónov eur plánuje rezort životného prostredia vypísať začiatkom apríla,“ avizoval štátny tajomník.

(Odbor komunikácie MŽP SR)

Zlatý mravec 2015

Budovanie nových zberných dvorov v Bratislave jednou z priorít

Systém OLO Evidence zabezpečuje efektívnu kontrolu poskytovaných služieb

Spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu a.s., Bratislava (OLO) získala v kategórii komunálne odpadové hospodárstvo ocenenie Zlatý mravec za rok 2015 a to za projekt OLO Evidence. Podrobnejšie o ňom, ale aj o otázkach súvisiacich so separáciou komunálneho odpadu v hlavnom meste Slovenska, či o tom, aké zmeny pre činnosť OLO prináša nový zákon o odpadoch, hovoríme v nasledujúcom rozhovore s novým generálnym riaditeľom a predsedom predstavenstva spoločnosti RNDr. Branislavom Cimermanom.

Problematika ochrany životného prostredia a najmä nakladania s odpadmi Vám nie je vzdialená. Zaoberali ste sa ňou na Vašich predchádzajúcich pracoviskách, a najmä vo funkcii štátneho tajomníka MŽP SR v predchádzajúcom volebnom období. Aké priority ste si stanovili na súčasnom poste generálneho riaditeľa a predsedu predstavenstva OLO?

- Najdôležitejšou strategickou úlohou pre spoločnosť OLO je pokračovanie zmluvného vzťahu s Hlavným mestom SR Bratislavou na nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom, vrátane pokrytia potrieb jednotlivých mestských častí. Ďalšie priority by som rozčlenil na krátkodobé a dlhodobé. K tým krátkodobým, pri ktorých by sme pozitívny výsledok chceli dosiahnuť v čo najkratšom čase, patrí budovanie nových zberných dvorov, aby Bratislavčania vedeli, že keď majú odpad navyše, nemusia ho vyhodiť cestou na záhradu, ale je tu spoločnosť, v ktorej ho môžu odovzdať a my ho ďalej spracujeme. Za veľmi dôležitú považujem aj s tým súvisiacu problematiku odstraňovania čiernych skládok. Podstatné je tiež priblíženie sa našej spoločnosti k obyvateľom. Obyvatelia majú o našej spoločnosti OLO málo informácií a ja by som si želal, aby vedeli, že naši vodiči a závozníci sú naozaj dôležití ľudia, ktorí sa starajú o to, aby bolo v našom meste čisto. Jedným z ďalších krátkodobých cieľov je modernizácia kontajnerových stojísk tak, aby boli nielen funkčné, ale aj estetické. Veď aj stojiská kontajnerov by sa časom dali upraviť na „veľký kvetináč“. K tým dlhodobým cieľom, na dosiahnutie ktorých vieme,

RNDr. Branislav Cimerman

že je potrebné mať viac času, avšak je veľmi dôležité urobiť všetko pre to, aby sme ich naplnili, by som zaradil dotriedkovanie zmesového komunálneho odpadu - vytriedenie biologickej zložky, či posilnenie obchodnej činnosti mimo hlavné mesto SR.

Spoločnosť OLO zabezpečuje zber, zvoz i likvidáciu komunálneho odpadu pre hlavné mesto SR, prevádzkuje aj jednu z dvoch spalovní na komunálny odpad v SR a patrí k významným hráčom na trhu odpadového hospodárstva SR. Aké množstvá komunálneho odpadu ročne mesto vyprodukuje a aké množstvo vyseparuje?

- Napríklad v roku 2014 sme vyzbierali viac ako 163 tisíc ton odpadu. Z toho vyseparovaného odpadu je okolo 30%, pričom papier, sklo a plasty predstavujú zhruba 12% z celkového množstva vyzbieraného komunálneho odpadu.

Koľko je v prevádzke zberných dvorov?

- Spoločnosť OLO má, žiaľ, len jeden zberný dvor na Starej Ivánskej ceste 2. V hlavnom meste sa však nachádza viac zberných dvorov, ktoré vytvorili niektoré mestské časti. Sú to, napríklad Podunajské Biskupice, Vrakuňa, Rača, Vajnory, Záhorská Bystrica, Devín, Petržalka, Rusovce, Jarovce

Čunovo. Kompletný zoznam je k dispozícii na webstránke magistrátu: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_or_g=700000&id=80412&p1=206153

Má separácia v Bratislave stúpajúci trend?

- Áno. Napríklad dnes platný spôsob výberu poplatku bol zavedený ešte v roku 2004, kedy hmotnostný podiel separovaného zberu predstavoval len 3% z celkového vyzbieraného množstva komunálneho odpadu. V súčasnosti však hmotnostný podiel separovaného zberu vzrástol na viac ako 4-násobok. Významnou črtou nakladania s odpadom, vzniknutým na území Bratislavy, je veľký dôraz našej spoločnosti OLO práve na ekologické využitie odpadu, preto uprednostňujeme zhodnotenie odpadu pred jeho ukladaním na skládky. Zároveň je našou veľkou snahou dosiahnuť, aby separácia v Bratislave aj naďalej narastala.

Na druhej strane – podľa nového POH – v Bratislavskom kraji sa najmenej separuje. Nie je to práve tým, že je lacnejšie odpad spaľovať?

- Táto otázka je možno trochu nesprávne položená. Ku koncu roka 2014 bolo na úze-

mí Bratislavy rozmiestnených takmer 42 tisíc nádob na zmesový komunálny odpad a 15 tisíc nádob na triedený zber. Zatiaľ, čo bol zber zmesového komunálneho odpadu v ukazovateľoch počtu obslúh takmer stabilizovaný, počet obslúh separovaného zberu každoročne rastie a tým sa mení aj celkový podiel separovaného zberu na celkovom počte obslúh, ktorý v roku 2014 dosiahol 27,22%. Obyvatelia sú zo zákona povinní triediť odpad. Za posledné roky je viditeľný nárast separovaného odpadu, avšak stále máme čo zlepšovať. Dôvodom, že v Bratislave neseparuje odpad také množstvo obyvateľov ako by malo, môže byť skôr nedostatok motivácie. V našom meste je oveľa viac obyvateľov ako v menších mestách či dedinách na Slovensku, čo so sebou prináša anonymitu, a tak mnohí z nich odpad neseparujú, pretože sa mylne domnievajú, že nemusia.

So zhodnotením akých odpadových komodít máte problémy?

- V zásade nemáme problémy so zhodnotením žiadnych komodít.

Kde môžu občania odovzdať staré farby, čistiace prostriedky a pod. Zberné

dvory ich neberú a hádzať ich do kontajnera na zmesový komunálny odpad je predsa proti zdravému rozumu?

- Odpady z domácej chémie, ako napríklad farby, rozpúšťadlá, pracie prášky, lepidlá a ďalšie, prinesené výhradne v pôvodných obaloch, bez obmedzenia množstva je možné osobne odnieť na náš zberný dvor na Starej Ivánskej ceste 2.

Aké zmeny prinesie pre činnosť spoločnosti OLO nový zákon o odpadoch?

- Za jednu z najvýznamnejších zmien možno považovať povinnosti vyplývajúce zo vzťahu k obci a OZV (organizácia zodpovednosti výrobcov). Po prvé, spoločnosť, ktorá vykonáva zber komunálneho odpadu, bude môcť na území obce nakladať s komunálnym odpadom len na základe zmluvy uzatvorenej s obcou. S touto povinnosťou je spojená informačná povinnosť spoločnosti vo vzťahu k obci o množstve vyzbieraného odpadu. Pokiaľ ide o zber odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov, ich zber bude môcť vykonávať len ten, kto bude mať okrem zmluvy s obcou uzatvorenú aj zmluvu s príslušnou OZV, s ktorou má uzatvorenú zmluvu obec. V zmluve so zberovou spoločnosťou obec upraví podmien-

ky zberu tak, aby boli v súlade so VZN obce a platným programom obce. V prípade našej spoločnosti, ktorá zabezpečuje zber/prepravu odpadu z obalov a neobalových výrobkov, zákon vyžaduje, aby obec so zberovou spoločnosťou v zmluve upravila aj podmienky úhrady prevyšujúcich nákladov, ak OZV uhradí obci len obvyklé náklady a prevyšujúce náklady má uhradiť obec.

Druhá zmena súvisí s povinnosťou oddeliť zber vyhradeného prúdu odpadu pochádzajúceho z komunálneho odpadu. Naša spoločnosť vykonávajúca zber vyhradeného prúdu odpadu z komunálneho odpadu a zároveň aj z iného ako komunálneho odpadu bude povinná zabezpečiť, aby zber vyhradeného prúdu odpadu z komunálneho odpadu bol finančne aj evidenčne oddelený od zberu vyhradeného prúdu odpadu z iného ako komunálneho odpadu. Zákon zakazuje použitie finančných výnosov z komunálnej oblasti na financovanie nakladania s prúdom odpadu, ktorý nepochádza z komunálneho odpadu.

A akým spôsobom sa budú uhrádzať náklady spojené so zberom, čo budú hradiť OZV?

- V súlade so zavedením rozšírenej zodpovednosti výrobcov bude výrobca vyhradeného výrobku povinný znášať všetky finančné náklady spojené so zberom, prepravou, prípravou na opätovné použitie, zhodnotením, recykláciou, spracovaním a zneškodnením oddelene vyzbieraného odpadu patriaceho do vyhradeného prúdu odpadu. Zákon však súčasne ustanovuje, že v prípade, ak sa uvedená povinnosť realizuje formou úhrady nákladov osobe oprávnenej na zber alebo zhodnocovanie odpadov, rozsah tejto úhrady sa zníži o výnosy tejto osoby získané z uhrádzaného nakladania s vyhradeným prúdom odpadu. Obec bude teda z miestneho poplatku hradiť náklady spojené so zmesovým komunálnym odpadom, biologicky rozložiteľným komunálnym odpadom, náklady na triedený zber zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov a náklady spôsobené nedôsledným triedením zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov. Toto je dôležité.

Lenže kvalitné triedenie je tiež dlhoročný problém, a to nielen v Bratislave. Stačí sa občas pozrieť napr. do niektorých kontajnerov na plasty, papier...

- Ak obec nezabezpečí dôsledné separovanie odpadu, znáša náklady spôsobené nedôsledným triedením, hoci za normálnych okolností by ich znášala OZV. OZV je oprávnená vykonávať priebežnú kontrolu skutočného zloženia oddelene zbieranej zložky komunálneho odpadu v zbernej nádobe pre ňu určenej; ak sa v nej vyskytne viac ako 50% iného odpadu, OZV nepreplatí príslušné náklady.

Môžete uviesť ešte ďalšie zásadnejšie zmeny, ktoré prináša pre činnosť OLO nový zákon o odpadoch?

- Vzhľadom k tomu, že obec je povinná zaviesť množstvový zber drobného stavebného odpadu, bude potrebné zabezpečiť váženie odovzdávaného drobného stavebného odpadu, aby obec mohla vyrubiť poplatok podľa platného VZN. Na prevádzku zberného dvora treba o súhlas treba požiadať do 30.06.2016. Na zbernom dvore môže odpad odovzdať aj fyzická osoba, ktorá nie je poplatníkom, čo však môže byť spoplatnené. Do roku 2015 bolo možné pneumatiky odovzdávať na zbernom dvore. Vzhľadom k tomu, že v zmysle dikcie súčasného zákona konečný používateľ pneumatiky je povinný pneumatiku (po tom, ako sa stala odpadom) odovzdať distribútorovi pneumatík, naša spoločnosť môže len poskytnúť priestor distribútorovi (formou prenájmu priestorov, kontajnera a pod.) na odovzdávanie pneumatík. Násť možnosť naďalej odovzdávať pneumatiky na zbernom dvore je však žiadúce ako prevencia vytvárania čiernych skládok.

Ako sa rieši a bude riešiť zber biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (BRKO)?

- Zabezpečenie zberu BRKO závisí od dikcie vo VZN. Pre OLO môžu vzniknúť nové náklady spojené so zabezpečením zberu z IBV (rodinné domy), pokiaľ by bol zvolený spôsob prostredníctvom rozmiestnenia nádob do domácností s frekvenciou odvozu minimálne 1x za 14 dní resp. iný spôsob. Náklady by vznikli v súvislosti so zabezpečením zberných vozidiel, nakoľko v súčasnosti OLO takúto službu nevykonáva a tiež nákladmi na personál/obsluhu vozidiel. Otázkou je tiež ďalšie spracovanie BRKO, nakoľko OLO a ani mesto Bratislava nevlastní kompostáreň, je potrebné uvažovať aj s nákladmi tohto druhu.

OLO získalo prestížne ocenenie Zlatý mravec za rok 2015, konkrétne za projekt System Evidence. O čo vlastne ide?

- Presnejšie ide o systém OLO Evidence,

ktorý používame od leta 2014. Ide o komplexný systém na kontrolu poskytovaných služieb pri zbere a odvoze odpadu. Ide vlastne o mobilnú aplikáciu, pomocou ktorej monitorujeme situáciu na stanovištiach zberných nádob na komunálny odpad. V praxi to funguje tak, že osádka zberných vozidiel formou fotodokumentácie dokumentujú situáciu v teréne, napríklad, prečo a odkiaľ nebolo možné odviezť odpad, prípadne zdokumentujú neporiadok na stanovištiach. Fotky a informácie ihneď odosielať na posúdenie majstrom a na Oddelenie služieb zákazníkom k spracovaniu. V prípade zdokumentovaného neporiadku na stanovišti, OLO vyzve Správcu nehnuteľnosti, Magistrát alebo Mestskú časť, s požiadavkou na potrebné dočistenie, prípadne na navýšenie počtu zberných nádob. Nasleduje objednávka Správcu nehnuteľnosti. Výsledkom je čisté stanovište zberných nádob. Evidencia neodvezeného odpadu a jeho príčin, je tiež priamo dostupná na našej webstránke www.olo.sk

Aké sú prínosy systému OLO Evidence, v čom je výnimočný?

- Výnimočnosť systému spočíva najmä v jeho efektívnosti a v zaznamenávaní všetkých neštandardných situácií pri poskytovaní služieb. Vďaka OLO Evidence dokážeme monitorovať neuskutočnené odvozy v teréne v reálnom čase, k dispozícii máme fotografie, GPS, dátum aj čas ako dôkazový materiál a vďaka tomu dokážeme daný problém rýchlejšie a efektívnejšie vyriešiť. Zároveň tak v prípade podnetu od obyvateľov vieme presne určiť z akého dôvodu sa odvoz neuskutočnil. Zavedenie OLO Evidence tiež pre OLO znamená oveľa menej administratívy a vďaka nemu vieme presne vyšpecifikovať, aké sú najčastejšie príčiny neodvezeného odpadu a s týmito informáciami vieme ďalej pracovať. Napríklad môžeme konštatovať, že najčastejšie príčiny neodvezeného odpadu sú nevyložená zberná nádoba, uzamknuté stanovište, či prekážajúci parkujúci automobil.

(rab)

Od 1. februára spustia 2. kolo poukážok SIEA na podporu OZE

Zelená domácnostiam

Slnéčné kolektory z THERMO|SOLARU nesklamú

Rebríček najpredávanejších slnečných kolektorov na Slovensku dlhodobo vedie plochý slnečný kolektor TS 300 z produkcie THERMO|SOLAR Žiar, s. r. o. Potvrdilo to aj 1. kolo žiadostí o poukážky na podporu pre obnoviteľné zdroje energie (OZE), ktoré štát poskytuje občanom prostredníctvom SIEA (Slovenská inovačná a energetická agentúra), až do výšky 50 % z nákladov na ich inštaláciu. Podľa odhadu THERMO|SOLARU kolektory TS 300 suverénne vedú pri žiadostiach o inštaláciu dotovaných slnečných kolektorov a to v neuveriteľnej konkurencii cca 200 zaregistrovaných kolektorov. Počet registrovaných zhotoviteľov termických zariadení na ohrev vody na stránke SIEA dosiahol vyše 300. Informoval o tom riaditeľ THERMO|SOLARU Alfréd Gottas. Ďalej poukázal na to, že od 1. februára 2016 vyhlási SIEA 2. kolo žiadostí o poukážky, k dispozícii

sú 4 milióny eur na 4 mesiace. Dovtedy si majú domácnosti, ktoré poukážku získajú, nechať nainštalovať zariadenie na využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Lehota na realizáciu inštalácie sa tak skrátila oproti 1. kolu o 2 mesiace. Domácnosti, ktoré poukážku získajú, budú mať rovnako ako v 1. kole 30 dní na to, aby ju odovzdali zhotoviteľovi, ktorý inštaláciu v stanovenom termíne zrealizuje.

„Za obchodným úspechom TS 300 je najpriaznivejší pomer parametrov ceny a vý-

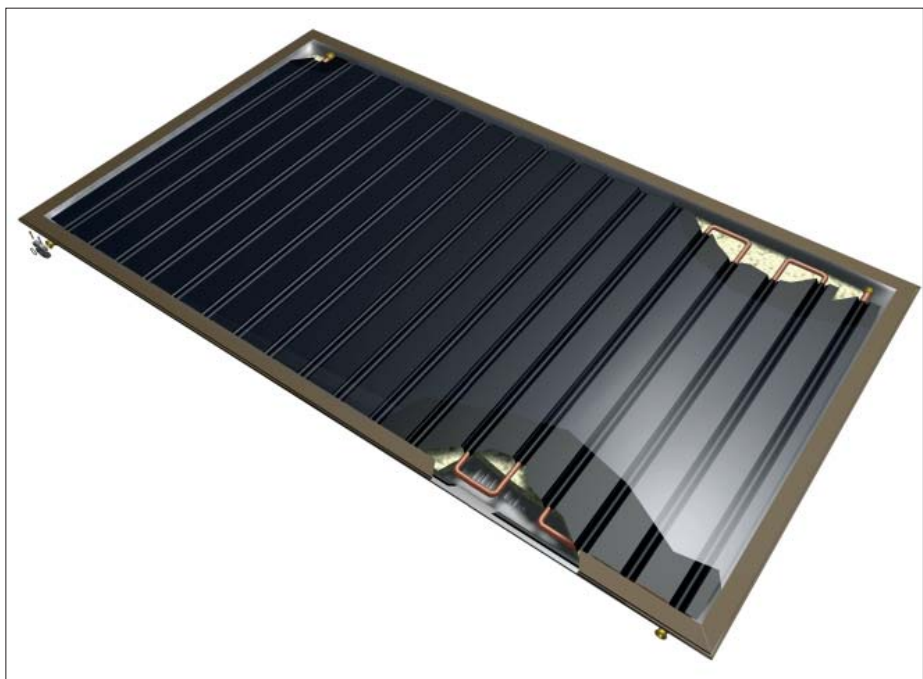
konu. Tento plochý kolektor je náš komerčne najúspešnejší výrobok. Poskytujeme naň záruku rovnako ako na všetky naše kolektory 12 rokov. Jeho inštalácia i prevádzka sú jednoduché a bude dodávať teplú vodu až 40 rokov. Má praxou overenú dlhú životnosť a to v podstate bez údržby. Výnimkou je výmena nemrznúcej kvapaliny. Tento typ spoľahlivo slúži vo viac ako 40 krajinách sveta a aj keď máme v sortimente aj výkonnejšie typy kolektorov, s prehľadom si udržiava vedúcu predajnú pozíciu. V SR je cena stále hlavným a často rozhodujúcim faktorom pre kúpu konkrétneho výrobku. Pokiaľ chce 3-4 členná domácnosť čerpať maximálnu možnú podporu na kúpu slnečných kolektorov vo výške 1750 eur, najvhodnejšia je pre ňu zostava s 3 kolektormi TS 300 a 300 litrovým zásobníkom na teplú vodu, ktorej cena s inštaláciou je menej ako 4000 eur.

Pokiaľ potrebujú menej teplej vody, vhodnú zostavu im nakombinujeme u nás vo firme, stačí nás kontaktovať e-mailom, alebo telefonicky. Na výber však majú spolu 11 registrovaných slnečných kolektorov od našej firmy, takže každý môže mať systém na mieru," uviedol A. Gottas. Povedal tiež, že v prípade solárneho systému a slnečných kolektorov z akciovej ponuky THERMO[SOLARU] môžu domácnosti dostať dotáciu vo výške 781 až 1750 eur podľa typu a počtu kolektorov. Podpora predstavuje 35–50 % z ceny, ale nesme presiahnuť 50 % z nákladov na kompletnú inštaláciu solárneho systému a jej konkrétna výška závisí od výkonu kolektorov. Ročne tak môžu v rodinnom dome ušetriť aj viac ako 250 eur za prípravu teplej vody pri využití solárneho systému z produkcie THERMO[SOLAR Žiar, s. r. o. Návratnosť systému bude so štátnou podporou na úrovni 5-7 rokov, pritom overená životnosť solárneho systému z THERMO[SOLARU] je 40 rokov. Ďalej upozornil, že sa bohužiaľ začínajú objavovať aj dodávatelia, ktorí používajú argumenty za hranicou reality.

„Napríklad ročná úspora nákladov na teplú vodu na úrovni 450 - 600 eur by znamenala viac ako 100 %-nú úsporu nákladov, pretože náklady na teplú vodu v rodinnom dome s 4 osobami sa pohybujú zvyčajne medzi 300 - 400 eurami ročne. Taktiež pri niektorých unikátnych, resp. neobvyčajných riešeniach by sme odporúčali konečnému zákazníkovi, aby si nainštaloval elektromer alebo kalorimeter a sledoval, čo mu vlastne inštalácia systému prinesie. A samozrejme, aby si aj v zmluve ošetril situáciu, keď zistí, že to čo mu obchodník sľubuje je potrebné v realite deliť dvomi," varoval A. Gottas.

Dotácie konečne rozprúdili trh zariadení pre využívanie OZE, keď sa po niekoľko-ročnej stagnácii v závere minulého a začiatkom tohto roka pohol predaj. „Nečakajte na poslednú chvíľu a vyberte si hneď zariadenie od overeného výrobcu a spoľahlivú realizačnú firmu. Následne vyplňte žiadosť o poukážku na podporu na: <http://zelena-domacnostiam.sk/sk/domacnosti/ako-poziadat-o-poukazku/>. V prvom kole suma vyčlenených prostriedkov predstavovala iba 3,25 milióna eur. Teraz sú vyčlenené 4 milióny eur, takže sa pravdepodobne tiež minú rýchlo. K vyplneniu žiadosti si musí žiadateľ prichystať aj všetky údaje o nehnuteľnosti, na ktorú chce umiestniť zariadenie na OZE, vrátane údajov z katastra nehnuteľností. V žiadosti musíte uviesť katastrálne územie, súpisné číslo nehnuteľnosti uvedené na liste vlastníctva a číslo listu vlastníctva. Pri zostavanom dome nemusí stačiť 4 mesačná lehota na realizáciu poukážky," upozornil A. Gottas.

Aj SIEA upozorňuje, že v prvom kole zostala nevyužitá tretina poukážok. Mnohé domácnosti si inštalácie rozmysleli, viaceré aj preto, že s odborníkmi sa radili až následne a tí ich neodporúčali zrealizovať. Taký-

to prístup SIEA neodporúča, pretože tým blokujú serióznych a pripravených iných záujemcov. Pri vyplňaní žiadosti môžu domácnosti využiť manuál k informačnému systému a užitočné informácie nájsť aj v najčastejších otázkach. Domácnostiam, ktoré sa potrebujú v problematike zorientovať, pomôžu konzultanti SIEA v rámci bezplatného energetického poradenstva ŽIT' ENERGIU.

THERMO[SOLAR, okrem toho, že je najväčším slovenským výrobcom slnečných kolektorov, poskytuje aj ďalšie služby a produkty súvisiace s OZE, napríklad komplexné poradenstvo a služby, ktoré sa týkajú využívania slnečných kolektorov, fotovoltaických

(FV) panelov na výrobu elektrickej energie, tepelných čerpadiel a kombinácie rôznych systémov. Pilotný projekt Zelená domácnostiam potrvá až do konca roka 2018 a je naň zatiaľ vyčlenených 45 miliónov eur. Vláda očakáva, že sa z nich nainštaluje viac ako 15 000 systémov na využívanie OZE. Celkovo je na tieto inštalácie v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia vyčlenených spolu až 115 miliónov eur, ktoré by mali postačovať na realizáciu podporovaných zariadení v 70 000 domoch.

Ďalšie informácie sú na www.thermosolar.sk.

(rab,do)

Ochrana pred povodňami prioritou MŽP SR

Budovanie protipovodňových opatrení patrí v súčasnosti medzi priority ministerstva životného prostredia. Okrem ukončených investičných projektov, ktoré uvádzame na tejto dvojstrane, odovzdali vodohospodári do užívania napríklad aj protipovodňovú ochranu Komárna (podrobnejšie sme písali v čísle 3/2015), rekonštruované vodné dielo Kráľová, ochranu pred povodňami v Harichovciach a Lipanoch,

vynovenú hať Vyšné Opátske ako súčasť veľkej protipovodňovej ochrany Košíc alebo Veľký Richňavský tajch. Vodohospodári celkovo do konca roka dokončili práce na viac ako dvadsiatich protipovodňových stavbách. V rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia je do roku 2020 vyčlenených na protipovodňovú ochranu približne 400 miliónov eur.

Časť Zemplínskej šíravy prešla po polstoročí modernizáciou

Zrekonštruovaný bezpečnostný priepad na Zemplínskej šírave dokáže v prípade povodní zachytiť vyše sto miliónov metrov kubických vody. Je to najväčší retenčný objem zo všetkých vodných nádrží na Slovensku. Protipovodňovú stavbu v Zalužiciach odovzdal do užívania minister životného prostredia Peter Žiga spoločne s vodohos-

podarmi zo Slovenského vodohospodárskeho podniku. Zemplínska šírava chráni pred povodňami 45 tisíc obyvateľov nielen z Michaloviec, ale aj z ďalších okolitých desiatich východoslovenských obcí. Celkové náklady sú zhruba 920 tisíc eur a príspevok z eurofondov predstavuje vyše 875 tisíc eur.

„Táto vodná stavba má už polstoročie a je logické, že sa na nej podpísal zub času. Ak sme chceli dosiahnuť spoľahlivosť a technickú bezpečnosť tejto stavby aj na ďalšie obdobie, bola nevyhnutná rekonštrukcia,“ povedal minister životného prostredia Peter Žiga.

Hoci sa Zemplínska šírava spája skôr s rekreáciou, jej najdôležitejšia úloha je práve protipovodňová ochrana a z toho vyplývajúci stopercentný technicko-bezpečnostný stav. „Nám na tejto stavbe veľmi záležalo a urobili sme ju v relatívne krátkom čase.

Prínosom tejto stavby je zvýšenie protipovodňovej bezpečnosti. Rekonštruovala sa celá hať vrátane haťových krídel. Opravovali sa aj technologické zariadenia slúžiace na reguláciu výtokú zo šíravy. Veríme, že stavba bude splňať svoj účel ďalších 50 rokov,“ povedal generálny riaditeľ Slovenského vodohospodárskeho podniku Marián Supek.

Stará Ľubovňa už má protipovodňovú ochranu pred storočnou vodou

Obyvatelov Starej Ľubovne majú pred prípadnou povodňou ochrániť štyri novo-vybudované hrádze pozdĺž oboch strán rieky Poprad. Náklady na ich vybudovanie predstavovali viac ako milión eur a ich celková dĺžka je dva kilometre. Všetky hrádze sú projektované na storočné povodňové prietoky, ktoré sú vyrátané na 750 až 810 metrov kubických vody za sekundu. Protipovodňovú ochranu odovzdal do užívania minister životného prostredia Peter Žiga spoločne s vodohospodármi so Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. (SVP), symbolicky na Mýtnej ulici v Starej Ľubovni, kde pred vyše piatimi rokmi vyčíňala povodeň. „Rieka Poprad v Starej Ľubovni je komplexne zabezpečená, je hotová ľavostranná

aj pravostranná hrádza. Ľudia, ktorí bývajú pri tejto rieke, už nemusia mať obavy o svoje životy či majetky, keď príde storočná voda,“ povedal počas odovzdávania stavby minister životného prostredia Peter Žiga. S budovaním protipovodňových opatrení na rieke Poprad v Starej Ľubovni v okolí Mýtnej ulice

začali vodohospodári v roku 2013. Slovenský vodohospodársky podnik ich postavil zo svojich vlastných zdrojov. „Táto oblasť, povodie rieky Poprad, je dosť riziková, čo sa týka protipovodňových opatrení. Voda, ktorá prichádza z Ľubice do rieky Poprad, zvyšuje hladinu rieky,“ doplnil šéf envirorezortu Peter Žiga. Vybudovaním hrádzí rezort životného prostredia významne posilnil protipovodňovú ochranu mesta. Úpravou brehov, kosením hrádzí a náhradnou výsadbou drevín sa zároveň zlepši stav životného prostredia. Protipovodňové opatrenia povedú tiež k lepšiemu využitiu príľahlého územia a k zvýšeniu hodnoty príľahlých nehnuteľností, ktoré už povodeň nebude ohrozovať tak ako v minulých rokoch.

Poldre pod Levočskými vrchmi ochránia pred záplavami 35 tisíc ľudí

Kežmarok a široké územie Levočských vrchov, ktorým preteká Kežmarský potok, bude pred záplavami chrániť systém suchých poldrov a ďalších vyše dvesto biotechnických opatrení v lesoch. Jeden z najväčších poldrov v obci Ľubica si prišiel pozrieť počas kontrolného dňa minister životného prostredia SR Peter Žiga. Ide o projekt v hodnote 5 miliónov eur, na ktorý čerpal financie z Operačného programu Životné prostredie štátny podnik Vojenské lesy a majetky.

Projekt 11 suchých poldrov je pred dokončením a kapacitne ešte nie sú zásadným vyriešením protipovodňových opatrení, ktoré rezort životného prostredia robí v tejto oblasti. „Aby občania a ich majetky boli celkom chránené, musíme postaviť ešte ďalšie tri alebo štyri veľké poldre,“ povedal

minister životného prostredia Peter Žiga. Projekt v súčasnom štádiu dokáže zachytiť časť veľkej vody, ale nie je to ešte komplexné riešenie.

Kapacita terajších poldrov a opatrení je na úrovni 260 tisíc kubických metrov, ďalšie pripravované opatrenia, ktoré má ministerstvo pripravené, budú už stavané

na kapacitu 6 miliónov kubíkov, čo už je objem, ktorý dokáže minimálne sploštiť príválovú vlnu. „Chcem skonštatovať, že je to jeden z ďalších krokov, ktoré chceme vyriešiť v Levočských vrchoch, aby sme vytvorili protipovodňové opatrenia, aby sme chránili majetky a životy obyvateľov tejto doliny a tejto oblasti na povodí Ľubice a príslušných prítokoch a tokoch,“ doplnil minister Peter Žiga.

Budovanie poldrov pod Levočskými vrchmi je prvý spoločný projekt s ministerstvom obrany, keď ich rezortná organizácia mohla čerpať finančné prostriedky z európskych zdrojov. Envirorezort chce pokračovať v tejto spolupráci aj v novom programovom období, aby Vojenské lesy a majetky mohli čerpať európske peniaze práve na takéto protipovodňové aktivity.

Rekonštrukcia čerpacej stanice Čergov

Pomôcť zabezpečovať ochranu 11-tisícového mesta Kolárovo a priľahlého územia pred povodňami je úlohou zrekonštruova-

nej prečerpávacej stanice Čergov v okrese Komárno. Plnú funkčnosť stanice zabezpečia tri výkonné nové ponorné čerpadlá, navýšená hrádza upokojujúceho bazéna a hrablice na separáciu nečistôt.

Rekonštrukcia čerpacej stanice Čergov (ČS Čergov) trvala osem mesiacov (máj - december 2015) a stála 2,9 milióna eur. Investor, Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., na ňu zabezpečil prostriedky z Kohézneho fondu, Operačného programu Životné prostredie v rámci prioritnej osi Ochrana pred povodňami, zo štátneho rozpočtu a z

vlastných zdrojov.

„Čerpaciu stanicu Čergov budovali ešte v medzivojnovom období a pôvodné diesellové motory boli už roky nefunkčné. Stanica tak nemohla vykonávať riadnu prevádzku a plniť svoju funkciu pri povodňových stavoch. Rekonštrukcia bola viac ako nevyhnutná,“ skonštatoval minister životného prostredia Peter Žiga a zdôraznil, že ochrana obyvateľov Žitného ostrova, ako aj majetku a poľnohospodárskych plôch, je veľmi dôležitou súčasťou plánu protipovodňových opatrení na území južného Slovenska.

Upravené koryto Stoličného potoka zvýši protipovodňovú ochranu Pamiatkovej zóny v Modre

Príválové dažde by už nemali zatápať domy a miestne komunikácie centrálnej časti Modry. Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. totiž zabezpečil úpravu tamojšieho Stoličného potoka, ktorý tečie územím Štúrovej a Hornej ulice. Protipovodňová ochrana je dimenzovaná na tzv. storočnú vodu s rezervou. Po nadobudnutí právoplatného kolaudačného rozhodnutia v januári 2016 stavbu slávnostne, za účasti ministra Petra Žigu, odovzdali do užívania.

Investor, SVP realizoval projekt úpravy koryta Stoličného potoka v dĺžke takmer 800 metrov, ktoré je takmer v celej tejto časti pod povrchom miestnych komunikácií, v tzv. „krytom profile“. Dôvodom prác bol havarijný stav statiky krytého profilu koryta a nevyhovujúca kapacita pôvodného koryta. Takmer na celej upravovanej dĺžke tečie potok popod mesto a pôvodný krytý profil koryta potoka nestačil odvádzať príválové

vody. Naliehavá potreba rekonštrukcie zakrytého profilu Stoličného potoka sa ukázala po roku 1990, keď sa začali prejavovať deštruktívne poruchy tehlovej klenby na povrchu miestnych komunikácií. Na mnohých miestach sa v dôsledku dopravného zaťaženia strop prepadával a hrozilo nebezpečenstvo úrazu alebo iné nešťastie.

„Som rád, že vďaka projektu protipovodňovej ochrany sme zároveň mestu priniesli aj pridanú hodnotu vo forme väčšej stability významnej dominanty Modry. Pri odkrytí pôvodného koryta sa zistilo, že potok vedie inak, ako sa predpokladalo, tesne popri susedí Ľudovíta Štúra, ktorého 200-té výročie narodenia sme si prednedávnom pripomenuli,“ povedal minister Peter Žiga na slávnostnom odovzdaní protipovodňovej ochrany a poďakoval vodohospodárom za odvedenú prácu.

Nová protipovodňová ochrana intravilánu Modry v jej pamiatkovej zóne bola na-

vrhnutá a zrealizovaná s citom pre prostredie a kultúrne pamiatky. Protipovodňovú ochranu Modry s nákladmi v celkovej výške viac ako 2,8 milióna eur realizoval SVP š. p. z prostriedkov Kohézneho fondu, prostredníctvom Operačného programu Životné prostredie, v rámci Preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami, štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov.

(Tlačový odbor MŽP SR) (PR)

HEVI TOUR 60

V rámci súťaže Fantázia na baterky deti vyzbierali približne 900 kg opotrebovaných prenosných batérií

Daniel Hevier - známy slovenský spisovateľ, dramatik, scenárista, prekladateľ a textár sa v roku 2015 dožil 60 rokov. A symbolická bola aj nasledujúca zhoda okolností: ako jeden z najvýznamnejších autorov literatúry pre deti a mládež vydal dovedna 60 kníh, ktoré sú určené najmladšej generácii.

Pri príležitosti svojho jubilea sa spisovateľ rozhodol namiesto prijímania darčiek rozdávať deťom svoju fantáziu, hravosť a tvorivú energiu. Hoci sa s čitateľmi stretáva na rôznych podujatiach prakticky celé tvorivé obdobie svojho života, práve v roku svojho životného jubilea chcel ich počet znásobiť. Rozhodol sa vybrať na turné po Slovensku a v rámci neho sa až na 60 miestach stretnúť so 6000 deťmi.

Organizátorom HEVI TOUR 60 bolo TRIO Publishing, s. r. o., a garantom súťaže NATUR-PACK, a. s., a SEWA, a. s., ktoré pre svojich klientov zabezpečujú zber a zhodnotenie určitých odpadových komodít a medzi nimi aj prenosných batérií. Ako sme už v našom časopise písali, zber použitých batérií sa začínal už na stretnutiach s D. Hevierom. Vstupenkou na tieto stretnutia bola aspoň jedna použitá batéria. Prínosy recyklácie odpadu z hľadiska ochrany životného prostredia potom nevtieravou, zábavnou formou priblížil deťom v rámci programu sám D. Hevier.

Spoločnosť SEWA poskytla deťom v školách, ktoré sa zapojili do zberu, aj kartónové škatuľky – B-boxy. Tie po naplnení deti priniesli do školy a ich odvoz na zhodnotenie (po dosiahnutí stanoveného množstva) zabezpečila kompetentná organizácia. Druhú časť súťaže Fantázia na baterky tvorila literárna a výtvarná súťaž.

Od organizátorov podujatia sme sa dozvedeli, že celkovo sa počas turné na školách zatiaľ vyzbieralo približne 900 kg použitých batérií. Vystúpenia na školách a v mestských knižniciach dovedna absolvovalo nie 6000, ale až 8992 detí základných škôl.

Nádhernou bodkou za celoslovenským turné obľúbeného autora bol predvianočný galavečer 19. 12. 2016 v sále opery a baletu nového SND. Pred vypredaným 900-miestnym hľadiskom účinkovali detské umelecké súbory, Adela Banášová a jej Bryndzovníci, bratia Jobusovci, televízni Trpaslíci, Hevierova kapela Hevi Dubi Komiks Band a iní. Súčasťou pestrého

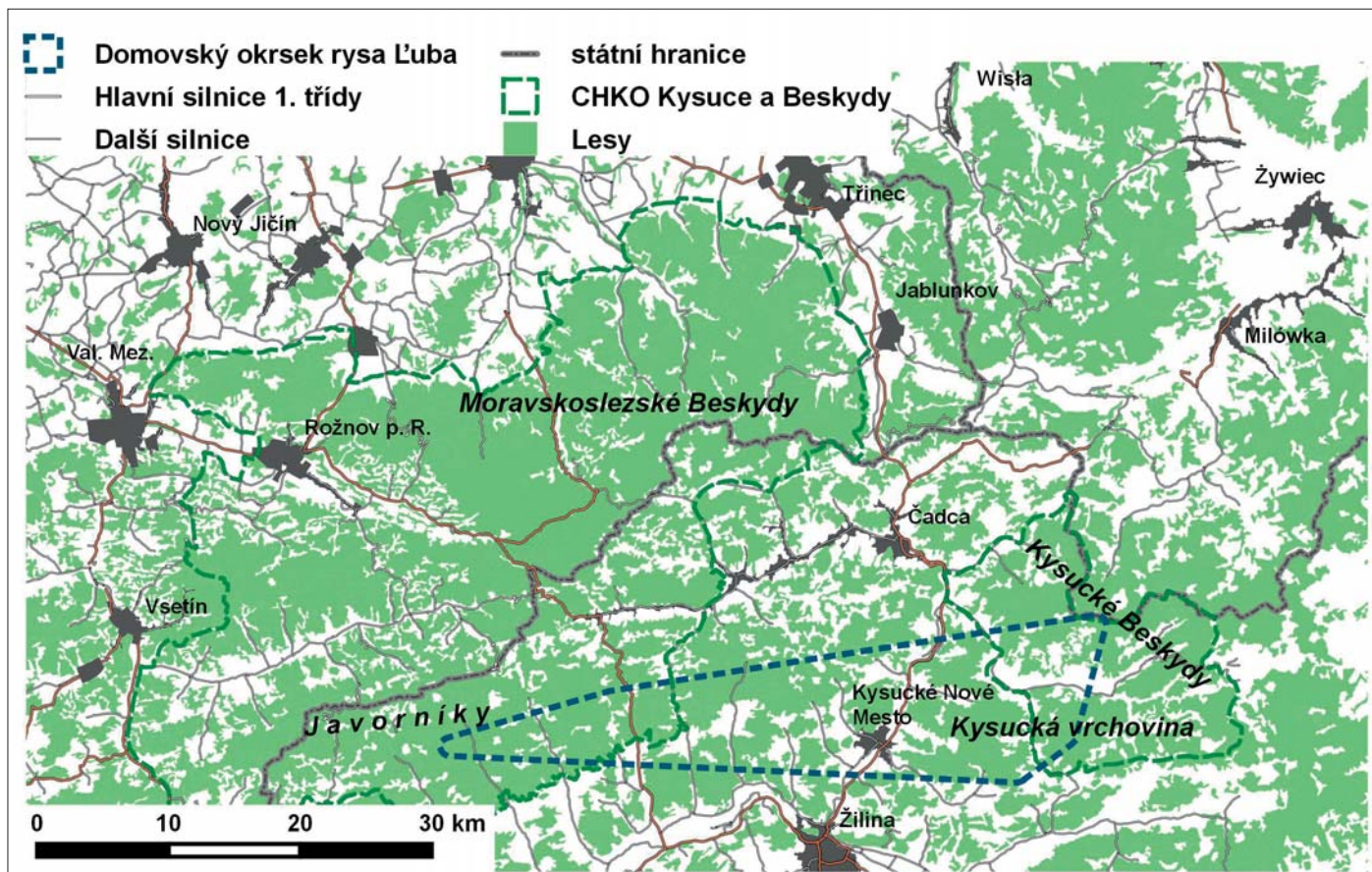
programu boli aj NATUR-PACK a SEWA, a to formou video filmu o účasti oboch spoločností na HEVI TOUR, ktorý vytvoril talentovaný deviatak Marek Brinzík ml. Pozrieť si ho možno na youtube kanáli spoločnosti NATUR-PACK (<https://www.youtube.com/watch?v=EWA vzSW4dT8>).

(rab/do)

Hnutí DUHA
místní skupina Olomouc

Obdivuhodné putovanie rysa Ľuba medzi Kysucami a Javorníkmi

Pre rysieho kocúra Ľuba má pojem domov pomerne široký význam. Nie je ním jedna horská dolina, ba ani celé pohorie. Od októbra 2015 bol fotopascami zachytený v troch geomorfologických celkoch na pomedzí Česka, Slovenska a Poľska. Konkrétne v Javorníkoch, v Kysuckej vrchovine a v Kysuckých Beskydách na ploche väčšej než 300 km² (30 tisíc hektárov). Unikátne dáta sa podarilo získať vďaka spoločnému projektu mapovania veľkých šeliem, na ktorom spolupracuje Hnutí DUHA Olomouc so Správou CHKO Kysuce v Čadci a množstvom dobrovoľníkov z Česka a Slovenska.

Rys Ľubo bol počas 80 dní od konca októbra do polovice januára zachytený celkom jedenásťkrát na siedmich rôznych fotopasciach. Zoológovia z Hnutí DUHA Olomouc rysa identifikovali vďaka jedinečnému škvrneniu na jeho tele, ktoré tvorí typické roze-

ty. „Je obdivuhodné, že Ľubo musel najmenej trikrát prekonať frekventovanú cestnú komunikáciu E75 medzi Čadcou a Žilinou, po ktorej prejde denne viac ako 15 000 áut, dvojkoľajovú železniciu, rieku Kysuca, cestnú komunikáciu prvej triedy E442 medzi Makovom a Kolárovicami a rad ďalších cestných komunikácií nižšej triedy,“ komentoval zistenie Martin Duľa, ktorý sa mapovaniu rysov v Chránenej krajinskej oblasti Kysuce venuje v rámci svojej diplomovej práce na Masarykovej univerzite v Brne.

Pri náročnom putovaní sledovaný rys navštívil zhruba 20 slovenských poľovníckych revírov a pravdepodobne využil i tri migračné koridory (u Poviny, Klubiny a Kolárovíc), vytipované v rámci nedávnej štúdie Mendelovej univerzity v Brne, na ktorej sa podieľali českí a slovenskí zoológovia. „Krajina na západnom okraji Karpát je silno pozmenená ľudskou činnosťou. Je dobrou správou, že pre rysy a ďalšie šelmy je navzdory veľkému zaťaženiu dopravou stále priechodná. Zostávajúce migračné koridory na českom i slovenskom území musíme v našej krajine zachovať. Pre životaschopnú populáciu rysov v Beskydách a Javorníkoch je funkčné prepojenie s jadrom karpatskej populácie na Slovensku nevyhnutné,“ dodáva Michal Bojda, z Hnutí DUHA Olomouc, ktorý mapovanie koridorov na česko-slovenskom pomedzí koordinoval. „Hoci sa niektorým rysom darí prekážky prekonávať, pre iných môže skončiť pohyb v okolí cesty tragicky: len vlni boli na cestách v Moravsko-sliezskych Beskydách a Javorníkoch zrazení dvaja mladí jedinci rysa ostrovida,“ doplnil Miroslav Kutal, koordinátor Hnutí DUHA Olomouc.

Lepšiu ochranu ekologických sietí v rámci celého pohoria Karpát by mal riešiť

projekt ConnectGREEN, ktorý Hnutí DUHA Olomouc práve pripravuje spolu s partnermi z ďalších karpatských území.

„Priechodnosť krajiny pre veľké šelmy v územnej pôsobnosti Správy CHKO Kysuce je do značnej miery limitovaná existujúcou i plánovanou urbanizáciou. Správa CHKO Kysuce spolu s OZ Karpatská divočina sa v posledných rokoch zameriava nielen na monitoring pobytových znakov šeliem v ich prirodzenom prostredí, ale i v tých častiach potenciálnych biokoridorov, kde ich trasovanie prebieha v susedstve urbanizovaných častí obcí. Aj na základe týchto údajov je možné v územných plánoch obcí navrhnuť funkčné biokoridory a zachovať tak konektivitu habitatov veľkých šeliem,“ dodáva za

Správu CHKO Kysuce a OZ Karpatská divočina Peter Drengubiak.

„Už skôr bol presun medzi spomínanými lesnými celkami zaznamenaný pomocou GPS telemetrie. V období rysej ruje obdobnú cestu podnikol rys Ludvík (Král). Jeho presun z oblasti Javorníkov do oblasti Kysuckých Beskyd a Kysuckej vrchoviny a späť trval zhruba jeden týždeň. Rys Ľubo potvrdil, že táto migrácia nebola ojedinelá, a že táto migračná trasa je pre rysy aj po troch rokoch stále priechodná a zabezpečuje kontakt so zvyškom karpatskej populácie.“ doplnila Jarmila Krojerová z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR.

Peter Drengubiak

Kontakty:

Michal Bojda,
expert na veľké šelmy,
Hnutí DUHA Olomouc,
Tel. 734 233 993,
E-mail: michal.bojda@hnutiduha.cz

Martin Duľa,
dobrovoľník Vlčích hlídek a študent
MUNI, Tel.: +421 910 224 427,
E-mail: martindulazoo@gmail.com

Peter Drengubiak,
monitoring veľkých šeliem, S CHKO
Kysuce, U Tomali 1511, 022 01 Čadca.
OZ Karpatská divočina,
Tel.: +421 917 616 368,
E-mail: peter.drengubiak@sopsr.sk,
karpatska.divocina@gmail.com

Miroslav Kutal,
koordinátor Hnutí DUHA Olomouc,
E-mail: miroslav.kutal@hnutiduha.cz,
Tel.: 728 832 889

Národný park Komodo

Rozvíjajúci sa cestovný ruch ohrozuje chránené druhy živočíchov

Indonézske národné parky, ktoré boli zahrnuté do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO už v roku 1991, sa nachádzajú v súostroví Malé Sundy a pozostávajú z troch väčších ostrovov – Komodo, Rinca a Padar a tiež z viacerých menších ostrovov. Na území parku žije okolo 4000 obyvateľov v štyroch dedinách, ktoré sa tam nachádzali už pred vyhlásením národného parku. Domorodci sa živia zväčša rybolovom, chovom kôz, ale v poslednom čase aj sprevádzaním turistov a výrobou suvenírov.

Vstup do parku je možný len v sprievode profesionálneho sprievodcu „ozbrojeného“ dlhou palicou určenou na odháňanie hladných varanov. Podmienkou je tiež absolvovanie dôkladného školenia a oboznámenia sa s možnými rizikami. Na každom z ostrovov sú prístupné viaceré trasy, líšiace sa dĺžkou. Už pri vstupe do parku návštevníkov vítajú najvzácnejší obyvatelia - varany ko-

modské (*varanus komodoensis*). Sú to najväčšie plazy žijúce v súčasnosti na našej planéte a v národnom parku ich žije približne 5000. Tieto mäsožravce dorastajú do dĺžky až troch metrov a váhy 70 kilogramov. Lovia tak, že z úkrytu prekvapia korisť, uhryznú ju a do rany vpustia jed. Jaštery, ktoré sme videli pri vchode boli - našťastie, počas našej návštevy prekvapivo krotké. V rámci potuliek po ostrovoch môžu návštevníci okrem vzácných jašterov, pozorovať aj ďalšie zvieratá, ktoré sú hlavnou potravou nenásytných predátorov - jeleňa timorského, diviaka lesného a makaka jávskeho, ktorý sa živí najmä krabmi. Z domácich zvierat na ostrovoch žijú kozy, kone a vodné byvoly. V parku možno zahliadnuť aj 72 druhov vtákov. Najväznejší z nich je kakadu žltolící, ktorý bol zaradený na zoznam ohrozených druhov.

V okolitom mori žije viac ako 1 000 druhov rýb a 260 druhov koralov. A tiež aj vzácné cicavce – vráskavec obrovský a vorvaň tuponosý, viacero druhov delfínov a dugong indický. Z morských plazov v parku je potrebné spomenúť päť druhov korytnačiek, najmä karetu pravú a karetu obrovskú.

Národný park je v súčasnosti ohrozovaný viacerými negatívnymi faktormi – počet obyvateľov rýchlo rastie, za posledných 60 rokov sa zvýšil viac ako osemnásobne. Podmorský život ohrozuje nadmerný rybolov, ale v ostatnom čase aj neúmerne zvýšený turistický ruch. Kým v roku 1980 park navštívilo len 100 turistov, v roku 1990 už 15 000 a v roku 2010 až 45 000. Pomerne nedávno na ostrove Komodo vybudovali betónové mólo, pri ktorom pristávajú veľké turistické lode a privádzajú stovky turistov, ktorí v takýchto veľkých množstvách rušia plachú zver.

Ideálnou možnosťou, ako vychutnať tento vzácny chránený biotop, je prenájom malej drevenej loďky na ostrove Flores v mestečku Labuan Bajo. So skúseným kormidelníkom v priebehu dvoch - troch dní sa dá zavítať na spomínané ostrovy a pozrieť sa s potápačskými okuliarmi aj pod vodnú hladinu. Je možné navštíviť aj miestne rybárske dedinky a zoznámiť sa s životom domorodých obyvateľov.

Juraj Pavlovič

- ✎ EK predložila nový balík obehového hospodárstva - 38
- ✎ „Dedičom“ Recyklačného fondu bude Environmentálny fond - 39
- ✎ O recyklát z autoskiel majú výrobcovia skla veľký záujem - 43
- ✎ Najväčšie rezervy v zbere odpadových olejov sú u malých pôvodcov - 45
- ✎ OLO art dáva veciam druhú šancu - 48

Redakčná rada: Vojtech Ferencz (štátny tajomník MŽP SR), Juraj Dlhopolček, Viera Krakovská, Ján Liška, Ľubomír Šooš, Eleonóra Šuplatová, Marián Strýček, Ján Oleksák, Vladimír Taraba, Peter Širica, Michaela Popikova a Adriana Tantošová.

EK predložila nový balík obehového hospodárstva

Cieľom je zvýšiť mieru využitia odpadu, zlepšiť využívanie zdrojov a dosiahnuť trvalo udržateľný hospodársky rast

Začiatkom decembra poslanci Európskeho parlamentu diskutovali s podpredsedami EK o dlho očakávaných legislatívnych návrhoch z dielne Európskej komisie v oblasti obehového hospodárstva, ktorých cieľom je znížiť objem odpadu, zvýšiť mieru recyklovania a využitia druhotných surovín. Pripomeňme, že EK predložila legislatívny balík týkajúci sa obehového hospodárstva už v júli 2014, aby ho následne v decembri 2014 stiahla s príslubom vypracovať ambicióznejší návrh. Ten mala podľa uznesenia EP predložiť do konca roku 2015, čo aj splnila. A prečo poslanci EP požadovali návrh tzv. obehového balíčka prepracovať? Ako vyplýva zo správy Tlačového oddelenia EP poslanci požadovali, aby legislatívny návrh obsahoval prísne limity pre objem spaľovaného recyklovateľného a biologicky rozložiteľného odpadu do roku 2020 a aby postupne, do roku 2030, zaviedol zákaz skládkovania. Zvýšiť by sa mali aj ciele v oblasti recyklácie a opätov-

ného využívania odpadu do roku 2030, a to na úrovni 70% pre komunálny odpad a 80% pre odpad z obalov. Poslanci tiež žiadali revíziu smernice o ekodizajne a návrhy nových opatrení na oddelenie hospodárskeho rastu od využívania zdrojov.

Už prvý (stiahnutý) návrh balíčka poukazoval na to, že zlepšenie využívania zdrojov by mohlo priniesť podstatné čisté úspory, ktorých výška sa odhaduje na 600 miliárd eur alebo 8 % ročného obratu, a zároveň znížiť celkové ročné emisie skleníkových plynov o 2 – 4 %. Zvýšením produktivity zdrojov do roku 2030 o 30 % by sa HDP mohol zvýšiť o takmer 1 % a mohli by sa vytvoriť dva milióny nových udržateľných pracovných miest.

Návrhy v obehovom balíku kladú veľký dôraz na predchádzanie vzniku odpadov. V tejto súvislosti je treba prijať rad opatrení v oblasti ekodizajnu. To znamená, že bude treba navrhovať výrobky, ktoré vydr-

žia dlhšie, budú ľahšie opraviteľné a budú vyrobené z recyklovateľných materiálov. Samozrejme, presadenie požiadaviek v oblasti ekodizajnu sa nezaobíde bez určitých stimulov. Návrhy EK v balíku o obehovom hospodárstve sa týkajú aj širšej podpory renovácie určitých výrobkov, zamedzenia vyhadzovania potravín, nevyhnutnej podpory inovácií atď. Vytvoriť podmienky na prechod Európy na obehové hospodárstvo, ktorý posilní globálnu konkurencieschopnosť, udržateľný hospodársky rast a tvorbu nových pracovných miest, však nebude jednoduché. Veď v mnohých členských krajinách EÚ, vrátane SR, sa v súčasnosti stále najviac odpadu ukladá na skládky a z deklarovaného cieľa - využiť 70% komunálneho odpadu – sa nezhodnocuje ani polovica. Takže sa dá očakávať, že diskusie na tému obehového balíčka tak skoro neutichnu.

(do/rab)

Len v období vyhodnocovania zmluvných záväzkov sa vďaka podporeným projektom zhodnotilo takmer 1,9 milióna ton odpadu

„Dedičom“ Recyklačného fondu bude Environmentálny fond

Od roku 2004 do roku 2014 klesol objem príspevkov do fondu od výrobcov a dovozcov obalov a elektrozariadení až o 95,7%

-Svoje manažérske skúsenosti som využil z firmy so slovenskou, ale aj zahraničnou účasťou, ktorá používa vysokoefektívne a moderné metódy riadenia, marketing, oblasť informácií, metódu štyroch očí a ďalšie. Hoci pôsobenie Recyklačného fondu je špecifické a odlišné od pôsobenia podnikateľských subjektov, určité algoritmy riadiacej práce sú analogické. Pri vykonávaní mojej funkcie mi však veľmi pomohla dôverná znalosť podnikateľského prostredia, medzi jednotlivými fázami od produkovania výrobkov alebo ich dovozu až po ich konečné umiestnenie na trhu,“ povedal v úvode rozhovoru Ing. Ján Líška, riaditeľ Recyklačného fondu, ktorý túto funkciu zastáva od roku 2006. Pred príchodom do funkcie riaditeľa fondu pôsobil vo funkcii generálneho riaditeľa v jednom z najväčších podnikov papierenského priemyslu v SR.

Aké priority ste si stanovili pri nástupe do funkcie?

- Moje priority boli všeobecne rozdelené na vnútornú organizačnú činnosť Recyklačného fondu a na činnosti vonkajšie. K tým vo vnútri fondu išlo o vnútornú reštrukturalizáciu a racionalizáciu počtu pracovníkov. Dosiahli sme posilnenie vnútornej kontroly a zefektívnenie vnútornej činnosti znížením počtu pracovníkov. O skvalitnení personálnej činnosti v súčasnosti hovorí podiel pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním (78 %). Pri organizovaní činností v rámci fondu sme začali používať metódu projek-

Ing. Ján Líška

tového riadenia, ktorá nám umožnila vyriešiť a navrhnúť viaceré efektívne riešenia, či už v rámci fondu alebo navonok.

A tie vonkajšie?

- Z vonkajších činností je potrebné vyzdvihnúť veľmi efektívnu spoluprácu so Slovenskou inšpekciou životného prostredia. Až do obdobia zmeny legislatívy, Recyklačný fond predložil viaceré návrhy na Ministerstvo životného prostredia SR s cieľom zlepšiť vzájomnú konkurencieschopnosť firmami pôsobiacimi na slovenskom trhu.

Rozhodujúcimi vonkajšími činnosťami okrem podpory triedeného zberu a tvorby nových recyklačných kapacít (autosklá, viacvrstvové kombinované materiály) a kapacít na spracovanie starých vozidiel, bolo pravidelné poskytovanie informácií realizovaním tlačových konferencií v regiónoch s celoslovenským, ale aj konkrétnym regionálnym záberom.

Môžete teda zhodnotiť činnosť fondu od jeho vzniku doposiaľ?

- Recyklačný fond pôsobí od začiatku roku 2002, finančné prostriedky na podporu triedeného zberu a zhodnocovania odpadov poskytuje od roku 2003. Od roku 2002 poskytol na podporu projektov a obciam vyše 180 miliónov eur. V čase vzniku Recyklačného fondu existovali kapacity len na zhodnocovanie odpadov z papiera, skla a kovových obalov. Prostriedky z Recyklačného fondu významne prispeli k vybudovaniu v súčasnosti prakticky postačujúcich zhodnocovacích kapacít vo všetkých komoditách patriacich do portfólia Recyklačného fondu a rozhodujúcou mierou prispeli tieto prostriedky k vybudovaniu infraštruktúry triedeného zberu jednotlivých zložiek komunálneho odpadu. Počas svojho pôsobenia Recyklačný fond významne prispel aj k priebežnému fungovaniu systému triede-

ného zberu odpadov a spracovania starých vozidiel. Aj zásluhou „Systému Recyklačného fondu“ boli vytvorené materiálne podmienky, za ktorých bude od začiatku roku 2016 postupne nabiehané na nový systém financovania triedeného zberu a zhodnocovania jednotlivých zložiek komunálneho odpadu zvyrazňujúci priamu finančnú účasť výrobcov a dovozcov v rámci ich zákonnej, tzv. rozšírenej zodpovednosti.

Aké množstvá odpadov sa vďaka podporeným projektom zhodnotili?

- Len pri vyhodnocovaní zmluvných záväzkov subjektov, ktorým boli poskytnuté prostriedky z Recyklačného fondu bolo deklarované a preukázané zhodnotenie odpadu v jednotlivých komoditách v celkovom objeme 1 899 690 ton. K tomuto však treba zdôrazniť, že záväzky žiadateľov sú zvyčajne koncipované na dobu nie dlhšiu než 5 rokov a zhodnocovacie kapacity vybudované s použitím prostriedkov poskytnutých z Recyklačného fondu boli, samozrejme, prevádzkované aj v ďalšom období, v ktorom však už výstupy týchto zhodnocovacích zariadení Recyklačný fond nesledoval. (Tab. 1)

O koľko klesli príjmy RF odkedy začali platiť zákonné normy, ktoré vlastne vytvorili duálny systém? To znamená, že na jednej strane existoval Recyklačný fond a na druhej strane mohli dovozovia a vývozovia obalov či elektrozariadení plniť svoje povinnosti prostredníctvom oprávnených organizácií a kolektívnych systémov, a im na

zabezpečovanie zberu a zhodnotenia posilať finančné prostriedky.

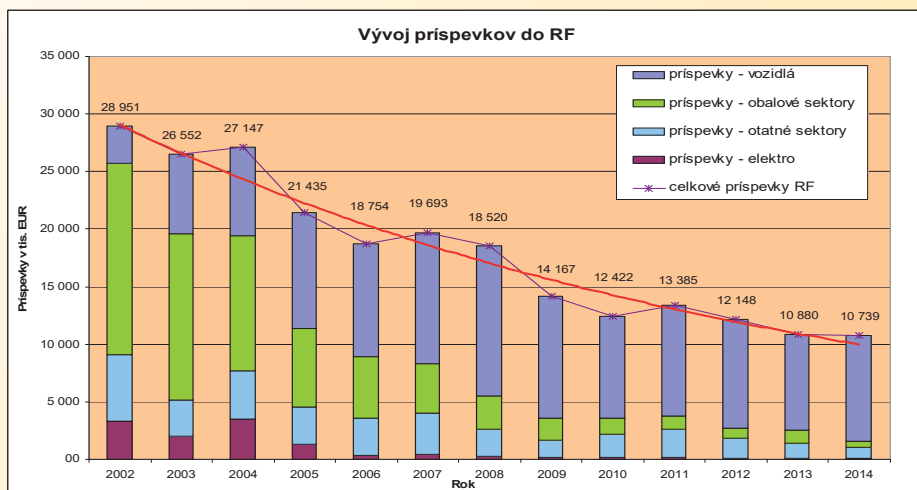
- Oproti roku 2004 bol v roku 2005 pokles príspevkov dovozcov a vývozcov obalov a elektrozariadení do Recyklačného fondu o 7,2 mil. eur, čo je pokles o 43%. Od roku 2004 do roku 2014 bol pokles prijatých príspevkov dovozcov a vývozcov obalov a elektrozariadení do Recyklačného fondu o 95,7 %. (Graf č. 1)

Viacerí kritici fondu doposiaľ argumentujú tým, že činnosť fondu nebola transparentná. A Váš postoj k ich argumentom?

- O transparentnosti hovoria už spomenuté metódy riadenia vo vnútri fondu, ktoré sa používajú v špičkových firmách nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Naviac o všetkých dôležitých činnostiach fondu rozhoduje 16 členná správna rada, v ktorej majú zastú-

Výsledky materiálového zhodnotenia v (t)	Spolu roky 2003 až 2014
Opatrebované batérie a akumulátory	1 041
Odpadové oleje	127 825
Opatrebované pneumatiky	145 435
Viacvrstvové kombinované materiály	34 648
Elektrozariadenia	121 095
Plasty	145 744
Papier	958 274
Sklo	362 491
Kovové obaly	3 137
Vozidlá (ks)	327 236
Spolu (bez vozidiel)	1 899 690

Tabuľka 1

Tabuľka č. 1

penie zamestnávateľa (AZZZ, RÚZ). Títo zástupcovia jednotlivých sektorov a platcov do RF majú rozhodujúci podiel (10 hlasov) a najvyšší záujem o efektívne využitie ich poplatkov. Ďalšie tri hlasy majú mestá a obce (ZMOS) a tiež tri hlasy majú zástupcovia štátu (MF SR, MH SR, MŽP SR). Naviac, je tu dozorná rada, ktorej predsedá zástupca MŽP SR, a ktorá pravidelne mesačne fyzicky kontroluje činnosť správnej rady, riaditeľa, sektorov a činnosť kontroly (vnútornej aj vonkajšej).

Kritici existencie a fungovania fondu taktiež uvádzajú, že sa z prostriedkov fondu podporili viaceré projekty budovania technológií so zbytočne veľkou kapacitou. Prečo?

- Princíp podpory projektov Recyklačným fondom je doplnkovým financovaním,

inak povedané, menšinovým. V priemere toto doplnkové financovanie v uplynulom období predstavovalo cca 25 % celkových nákladov, a to na recykláciu triedeného zberu iba zo slovenských zdrojov (čo je spolplatnené). Teda je vecou podnikateľského subjektu, do akej veľkej kapacity investuje, prípadne aký veľký investičný projekt z pohľadu návratnosti a efektívnosti podporí rozhodujúcim finančným objemom jeho financujúca banka. (Tabuľka č. 2 a č. 3)

Koľko prostriedkov získali z Reklačného fondu obce na základe paragrafu 64 zákona o odpadoch?

- Ako vyplýva z Výročnej správy fondu za rok 2014, obciam sme vyplatili vyše 23,6 milióna eur.

Podľa akého kľúča sa určovala výška poplatku za vytriedený a na zhodnotenie odovzdaný odpad?

- Návrh upraviť výšku nárokovateľného príspevku obciam podľa § 64 ods. 1 zák. č. 223/2001 Z. z. o odpadoch za výsledky dosiahnuté v triedenom zbere komunálneho odpadu v roku 2014 a 2015 bola iniciatívou zástupcov reprezentatívnych združení miest a obcí Slovenska v správnej rade Recyklačného fondu. Za sklo, papier a lepenku to bolo 6 eur za tonu, za plasty 12 eur za tonu a za ostatné komodity (odpadové oleje, opotrebované pneumatiky, viacvrstvové kombinované materiály a kovové obaly 15 eur za tonu vytriedeného a na zhodnotenie odovzdaného odpadu.

Je zrejmé, že takáto výška nárokovateľného príspevku pokrýva v kumulatívne len menšiu časť nákladov obcí vynakladaných na zabezpečovanie triedeného zberu jednotlivých zložiek komunálneho odpa-

du. V situácii keď zákon o odpadoch a ani iný právny predpis Recyklačnému fondu neukladá povinnosť pokrývať nárokovateľným príspevkom celý rozsah nákladov obcí spojených s triedeným zberom komunálneho odpadu, vychádzalo stanovenie spôsobu výpočtu výšky nárokovateľného príspevku obciam z priorit Recyklačného fondu a najmä z jeho možností determinovaných prostriedkami Recyklačného fondu vedenými na účte všeobecného sektora, z ktorého boli tieto príspevky obciam predovšetkým vyplácané.

Nový zákon o odpadoch, ktorý začne platiť od januára 2016, ruší postupne Recyklačný fond. Ako bude prebiehať jeho zánik?

- Novým zákonom o odpadoch č. 79/2015 Z. z. nie je Recyklačný fond zrušovaný postupne, ale sa zrušuje ku dňu 31. 12. 2016 bez právneho nástupcu, s jeho vstupom do likvidácie ku dňu jeho zrušenia. Obdobie od nadobudnutia účinnosti nového zákona o odpadoch, t. j. od 1. 1. 2016 do konca roku 2016 je v zákone o odpadoch uvádzané ako prechodné obdobie, počas ktorého je pôsobenie Recyklačného fondu postupne utlmované. Od 1. 7. 2016 budú môcť byť prostriedky z Recyklačného fondu poskytnuté len na podporu projektov, ktorých realizácia má byť ukončená do konca roku 2016; do 30. 7. 2016 má byť potom na Environmentálny fond prevedených 80 % disponibilných prostriedkov vedených na účtoch Recyklačného fondu ku dňu 30.

Aktuálny stav vyplácania k 14.12.2015 aj s niektorými žiadosťami za rok 2015

Rok vyplatenia	Výdavky na §64 ods. 1
2002	0,00 €
2003	167 027,81 €
2004	911 738,36 €
2005	1 127 150,30 €
2006	584 684,99 €
2007	2 091 871,72 €
2008	3 743 257,98 €
2009	1 751 522,03 €
2010	2 701 197,00 €
2011	3 070 068,00 €
2012	2 676 052,33 €
2013	2 642 013,00 €
2014	2 140 318,00 €
SPOLU:	23 606 901,53 €

Tabuľka č. 2

počet žiadostí	Rok separácie	Vyplatené v EUR
189	2002	196 636,79 €
484	2003	846 060,54 €
929	2004	1 319 122,68 €
1492	2005	384 992,54 €
1656	2006	2 806 489,98 €
1655	2007	3 726 345,43 €
1519	2008	2 271 036,24 €
1604	2009	2 442 054,00 €
1367	2010	2 827 085,00 €
1489	2011	3 097 065,00 €
1528	2012	3 296 954,00 €
1428	2013	859 445,00 €
1069	2014	1 675 860,00 €
16409	SPOLU	25 749 147,20 €

Tabuľka č. 3

6. 2016, po splnení tejto zákonnej povinnosti teda bude možné predpokladať poskytovanie prostriedkov z Recyklačného fondu na podporu nových projektov len v symbolickej výške.

Postup pri likvidácii Recyklačného fondu po 1. 1. 2017 bude už vecou likvidátora vymenovaného ministrom životného prostredia SR. Likvidačný zostatok majetku Recyklačného fondu vrátane zostatku finančných prostriedkov v ňom zhromaždených, ktoré nebudú použité v priebehu likvidácie Recyklačného fondu, bude príjmom Environmentálneho fondu.

Prostriedky, ktoré zostanú na účte RF, sa všetky presunú do Environmentálneho fondu, alebo časť z nich získajú aj obce alebo odvetvia, ktorých podniky do fondu najviac prostriedkov odviedli?

- Ako som už uviedol, „dedičom“ Recyklačného fondu bude Environmentálny fond.

Sektory – vozidiel, opotrebovaných olejov, pneumatík a do minulého roka aj batérií neovplyvnil vznik kolektívnych systémov. To znamená, že prostriedky, ktoré doň od výrobcov a dovozcov uvedených odpadových komodít prišli, pre-rozdeľoval RF na podporu predložených žiadostí o podporu projektov. A to podľa priorít dotknutých komoditných programov, ktoré sa vždy odvíjali od platných POH SR. A dosiahnuté výsledky v uvedených sektoroch?

- V priebehu rokov 2014 a 2015 nebol podporený žiaden projekt strategického rozsahu v sektore opotrebovaných batérií a akumulátorov so zameraním na zber a zhodnotenie opotrebovaných batérií

a akumulátorov. Boli však podporované zberové a zhodnocovacie aktivity pre mestá a obce na základe § 64 a zároveň je realizovaný propagačný projekt v priamej väzbe. V sektore opotrebovaných pneumatík bol podporený projekt celoplošného zberu, zvozu a zhodnotenia opotrebovaných pneumatík pochádzajúcich z čiernych skládok miest a obcí SR, v rámci ktorého bolo v období roku 2015 zvezených a zhodnotených 3500 t opotrebovaných pneumatík.

Súčasní predstavitelia MŽP SR pri predstavovaní princípov či paragrafového znenia nového zákona o odpadoch viackrát zdôraznili, že konečne zastaví vydávanie tzv. virtuálnych potvrdení o zbere a zhodnotení vytriedeného odpadu. Dokonca, podľa ich slov viac ako polo-

vica deklarovaných množstiev zhodnoteného odpadu pochádzala z duplicitných potvrdení. Keďže o tomto probléme sa vedelo roky, prečo sa neriešil?

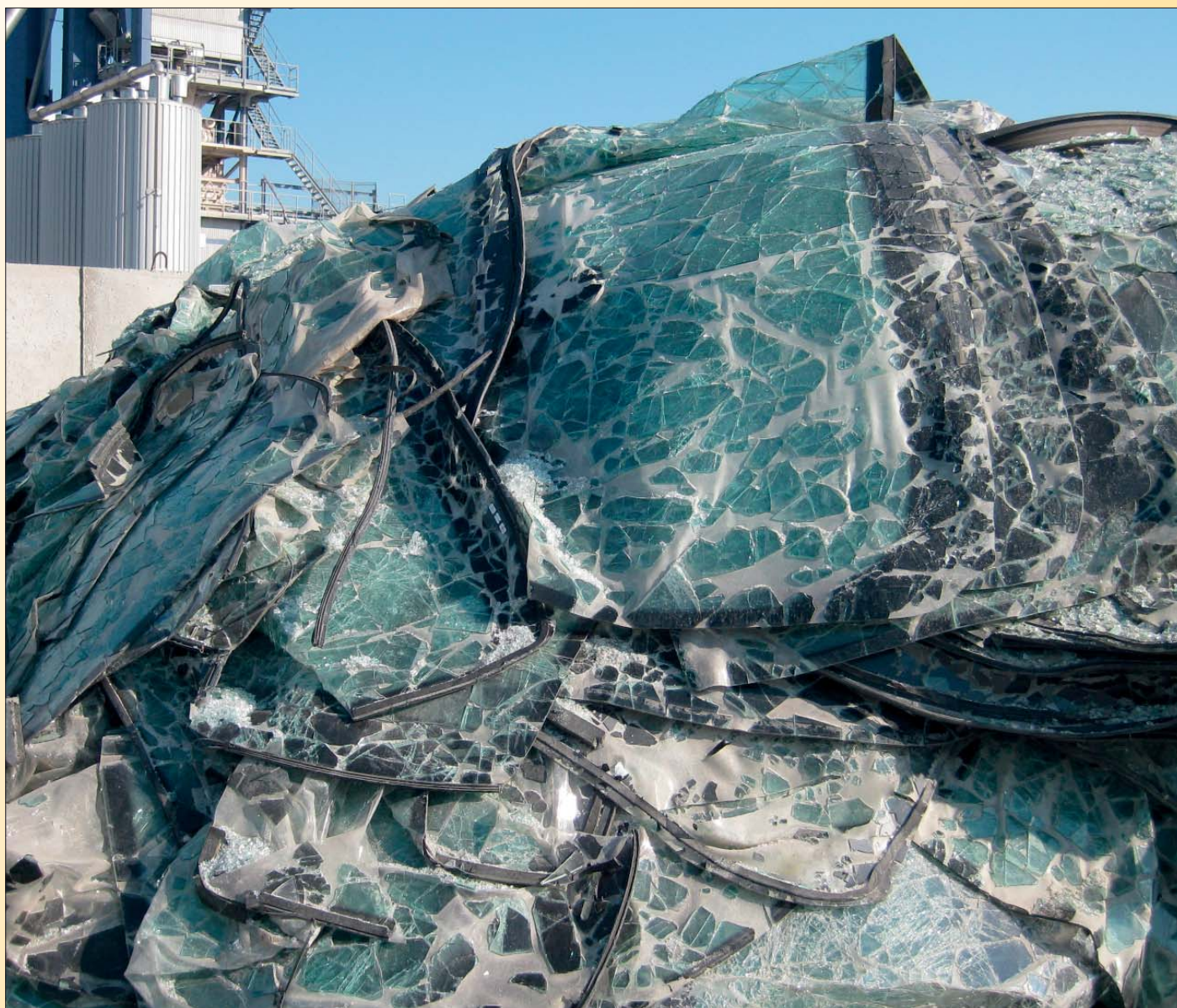
- Na túto otázku je asi ťažké odpovedať, pravdupovediac si na odpoveď netrúfam. V tejto súvislosti môžem len povedať, že Recyklačný fond od roku 2008 dával konkrétne návrhy na zlepšenie evidencie nakladania s odpadmi a evidencie výroby a dovozu výrobkov a materiálov ako potenciálneho odpadu. Podnety smerovali k možnosti krížovej kontroly znižovania príspevkov do Recyklačného fondu vo väzbe na deklarované zhodnocovanie odpadov samotnými povinnými osobami konfrontáciou údajov uvádzaných v hláseniach o objeme výroby a dovozu a údajov uvádzaných v hláseniach o zhodnocovaní. Žiadny z podnetov Recyklačného fondu v tejto oblasti však nebol akceptovaný.

Podľa nového zákona o odpadoch náklady na zber a zhodnotenie vytriedených zložiek komunálneho odpadu budú musieť znášať výrobcovia a dovozovia. Myslíte si, že rozšírená zodpovednosť výrobcov prinesie rýchlejší rozvoj triedenia bez zvýšenia cien výrobkov?

- Zvýšenie miery triedenia a konečného zhodnocovania jednotlivých zložiek komunálneho odpadu je jedným z deklarovaných cieľov nového zákona o odpadoch a nastavený systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozovcov by k naplneniu tohto cieľa smerovať mal. Až budúcnosť však ukáže reálne výsledky. Možno predpokladať, že do systému nakladania s odpadmi v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov budú prúdiť väčšie finančné prostriedky než dovozovia a výrobcovia platili do Recyklačného fondu. Ako sa to však prejaví v konečných cenách výrobkov, bude vecou výrobcov, dovozovcov a obchodníkov.

Zdena Rabayová

0 recyklát z autoskiel majú výrobcovia skla veľký záujem

Prečo sa k spracovateľovi dostane len zlomok autoskiel zo starých vozidiel?

Smernica EP a Rady 2000/ 53 ES stanovuje aj pre Slovensko povinnosť do roku 2015 zhodnotiť až 95 percent hmotnosti každého starého vozidla. Recyklačný fond počas svojej existencie podporil desiatky projektov, ktoré prispeli k tomu, aby Slovensko mohlo splniť tento neľahký záväzok. Dostatočné kapacity sa s podporou fondu vybudovali, a tak už pred viac ako tromi rokmi bola SR schopná plniť uvedený zá-

väzok na približne 87 %. Tých 7-8 % tvorili napríklad káble, molitany zo sedadiel či autosklá, ktoré zbytočne končili na skládkach, lebo na Slovensku neexistovali spracovateľské kapacity. Preto Recyklačný fond podporil aj projekt na vybudovanie technológie na spracovanie autoskiel. Zrealizovala ho spoločnosť Auto Glass Recycling, s.r.o., (AGR) v Šelpiciach pri Trnave a novú linku slávnostne otvorili začiatkom roku 2012.

Kapacity sú dostatočné

„Moderná technológia spracováva nielen autosklá, ale aj lepené a špeciálne sklá a obalové sklo. Jej kapacita je 27 000 ton odpadového skla ročne. Kým autosklá sklárne (Vetropack Nemšová) neodoberajú, lebo obsahujú aj fólie, práve špičková technológia v Šelpiciach umožňuje upraviť vyradené autosklá tak, že sklárne ich bez problémov

obalové sklo spracovávame len preto, aby bolo rentabilné linku prevádzkovať. Keby sme mali dostatok autoskiel, obalové sklo by sme presmerovali priamo do sklární v Nemšovej," povedal nám E. Janovický. Dodal tiež, že neustále rokujú so spracovateľmi starých vozidiel, majiteľmi autovrakovišťa, autoservisov, ale... Ale náklady na dopravu k nim do prevádzky v Šelpiciach sú pre nich vyššie ako ceny za uloženie autoskiel na skládku. A tak volia to, čo je pre nich výhodnejšie. Čo teda dodať na záver? Na Slovensku sa ročne spracuje okolo 30 – 40 tisíc starých vozidiel. Autosklá z jedného vozidla tvoria v priemere 35 kg jeho hmotnosti. Stačí teda jednoduchá matematika a vyjde nám, že na skládky (alebo dokonca zlisované priamo s vozidlom) zbytočne smeruje tisíc až tisícpäť ton autoskiel ročne. Pritom by sa dali spracovať na veľmi kvalitnú surovinu pre sklárne. Na ťahu sú teda kompetentné orgány a inštitúcie, aby presadili a do praxe zaviedli opatrenia a stimuly, ktoré by jednak prispeli k tomu, aby sa zvýšilo percento zhodnotenia hmotnosti starých vozidiel a tiež k tomu, aby zhodnocovanie vyšších objemov autoskiel bolo v súlade s trendom podpory materiálového zhodnotenia odpadu a budovania obehového hospodárstva.

(rab)

odoberajú a recyklát z autoskiel považujú za veľmi kvalitný," povedal nám Eduard Janovický, vedúci recyklačnej prevádzky AGR Šelpice. Dodal tiež, že od spustenia prevádzky doposiaľ spracovali vyše 58 tisíc ton odpadového skla. Odpadové sklo spracovávajú na tzv. hrubú a jemnú frakciu. O oba druhy recyklátu je záujem. Hrubú frakciu dodávajú do sklární v Nemšovej, kde ju využívajú pri výrobe nových sklenených výrobkov. Veď sklo je prakticky možné recyklovať donekonečna. Tým, že sa do vsádzky používa upravené odpadové sklo, šetria sa nielen základné zdroje surovín, ale aj energia. „Odpadové sklo spracovávame aj na tzv. jemnú frakciu. Tá sa využíva na výrobu penového skla, ktoré má výborné tepelnoizolačné vlastnosti a používa sa najmä v stavebníctve," vysvetlil E. Janovický.

Ako získať viac autoskiel?

Okrem podpory projektu na vybudovanie linky, Recyklačný fond podporil aj projekt spoločnosti Auto Glass Recycling na nákup špeciálneho vozidla, ktoré využívajú pri zbere a nakladaní odpadového skla. Pri zbere spolupracujú so zberovými spoločnosťami, malými dodávateľmi či autoservismi. „Z celkového množstva odpadového skla, ktoré sme doposiaľ spracovali, tvoria autosklá len 5%, lepené a špeciálne sklá 25% a zvyšok tvorí obalové sklo. Pritom za odobratie a spracovanie autoskiel nám dodávateľ tohto odpadu neplatí. Naopak, my sme ponúkli určité finančné čiastky, aby sme podiel spracovaných autoskiel zvýšili. Veď

Najväčšie rezervy v zbere odpadových olejov sú u malých pôvodcov

Bez podpory Recyklačného fondu by sa nákladovo náročnejšie zhodnocovanie nebezpečného odpadu ťažko rozvinulo

Recyklačný fond od svojho vzniku podporuje aj zber a zhodnotenie opotrebovaných olejov. O tom, kde takéto oleje vznikajú, prečo treba podporovať ich zber a zhodnocovanie, aké projekty podporil fond, či o ďalších otázkach súvisiacich s nakladaním s odpadovými olejmi hovoríme v nasledujúcom rozhovore s Ing. Jaroslavom Košťálikom. Do Správnej rady Recyklačného fondu za sektor odpadových olejov bol menovaný ministrom hospodárstva SR na návrh reprezentatívneho združenia zamestnávateľov (RÚZ).

Koľko takýchto odpadových olejov, ktoré sú zaradené medzi nebezpečné odpady, sa ročne na Slovensku vyskytne? Existujú vôbec hodnoverné štatistiky o ich výskyte?

- Pri úvahách sa väčšinou musíme spoliehať a pracovať aj v budúcnosti výlučne s údajmi získanými vlastným šetrením a z analýz plnenia zmluvných záväzkov žiadateľov o príspevok z Recyklačného fondu. Hodnoverné štatistiky teda neexistujú, ale odhadujeme, že výskyt opotrebovaných olejov môže dosahovať výšku aj viac ako 20 000 ton ročne. Treba však zdôrazniť, že dostupné odhady väčšinou uvádzajú množstvá olejov spolu s inými príbuznými kvapalinami, ako sú olejové emulzie, rôzne znečistené kvapalné palivá, vykurovacie oleje a podobne.

Kde všade odpadové oleje vznikajú a prečo je výhodnejšie ich zhodnocovať ako ukladať niekde na skládky?

- Existuje široké spektrum výskytu opot-

Ing. Jaroslav Košťálík

rebovaných olejov. Vznikajú vyradením motorových, prevodových, hydraulických, turbínových a iných olejov po skončení ich životnosti. Všeobecne sa dá teda povedať, že ich výskyt je takmer vo všetkých odvetviach hospodárstva (strojársky, stavebný, elektrotechnický, chemický a potravinársky priemysel, hutníctvo, poľnohospodárska výroba, výroba energií a pod.). Ukladanie olejov na skládky je neprípustné, lebo ide o komoditu s charakterom nebezpečného odpadu. Keďže môže kontaminovať vodu, pôdu, následky na životné prostredie môžu byť nevyčísliteľné. Preto je nutné odpadový olej zhodnocovať.

Koľko projektov na zhodnocovanie olejov podporil sektor opotrebovaných olejov od vzniku Recyklačného fondu?

- Sektor odpadových olejov Recyklačného fondu (SOO) podporil od svojho vzniku dovedna 203 projektov v sume 10,5 milióna eur. Z uvedeného množstva bolo 45 projektov zameraných na zhodnocovanie odpadových olejov v sume 6,35 miliónov eur. Zvyšok tvorili viackomoditné projekty, na podpore ktorých sa určitou finančnou spoluúčasťou sektor podieľal. Išlo napríklad o projekty STU (medzinárodná konferencia TOP), o environmentálne projekty a pod.

Ktoré z nich považujete za najvýznamnejšie?

- Z najvýznamnejších spomeniem projekty spoločnosti Detox, s.r.o., ktorých cieľom bolo vytvorenie sieťového zberu odpadových olejov a následne jeho rozšírenie. Ďalej k významným projektom treba zaradiť projekty Konzeko, s.r.o., Markušovce zamerané na materiálové zhodnotenie odpadových olejov, či projekty spoločnosti ECOFIL, s.r.o., Michalovce týkajúce sa regenerácie odpadových olejov, alebo spoločnosti EKOL Prešov zamerané na intenzifikáciu zberu a zhodnocovania odpadových olejov.

Z komoditného programu sektora opotrebovaných olejov vyplýva, že od roku 2009 začal klesať podiel materiálového zhodnotenia odpadových olejov a stúpať podiel energetického zhodnotenia. Kde vidíte príčinu tohoto trendu?

- Ako som už spomínal, pri týchto analýzach sa musíme spoliehať predovšetkým na naše zistenia, ktoré nemusia vykazovať úplne reálne hodnoty. Predovšetkým je veľmi ťažké zistiť skutočný podiel energetického zhodnotenia, pretože nedokážeme zabrániť nedovolenému spaľovaniu odpadových olejov v malých kotloch, ktoré logicky nikto neeviduje.

Vzhľadom na skutočnosť, že zhodnotením opotrebovaných olejov sa šetrí vlastná základná surovina, čiže ropa, kde sú – podľa Vášho názoru – najväčšie rezervy zberu a zhodnotenia opotrebovaných olejov?

- Najväčšie rezervy v zbere odpadových olejov sú u menších pôvodcov odpadu. Ide hlavne o autoservisy, súkromné opravovne vozidiel, ako aj prevádzky jednoduchšej výroby so strojovým parkom, kde sa používa hydraulický olej a pod.

Aké priority si stanovil sektor opotrebovaných olejov na obdobie 2010-2015?

- Predchádzať vzniku odpadových olejov a obmedzovať ich tvorbu najmä rozvojom technológií šetriacich prírodné zdroje, výrobou výrobkov, ktorá rovnako, ako výsledné výrobky, čo možno najmenej zvyšuje množstvo odpadov a čo možno najviac znižuje znečisťovanie životného prostredia. Preto sme sa snažili podporiť projekty zamerané na filtráciu a regeneráciu olejov podľa R9.

Myslíte si, že aj bez pomoci Recyklačného fondu by sa v SR zhodnocovalo toľko opotrebovaných olejov ako je tomu v súčasnosti?

- Odpadový olej je nebezpečný odpad a výroba a prevádzka zariadení na regeneráciu a zhodnocovanie olejov je finančne náročná. Bez podpory fondu by cesta likvidácie postupovala cestou ľahšieho odporu, to znamená dochádzalo by k jeho spaľovaniu alebo nezákonnému skládkovaniu, čo sa z hľadiska nákladovosti nedá porovnávať s regeneráciou. V tom vidím najväčší význam podpory fondu, ktorý pomohol zabezpečiť činnosť viacerých spoločností, ktorých predmetom podnikania je regenerácia.

Nový zákon o odpadoch hovorí o postupnom zániku RF – približne od júla 2016, lebo sa (podľa príslušných smerníc EÚ) zavádza do praxe rozšírená zodpovednosť výrobcov a dovozcov. Tí sa budú musieť na vlastné náklady postarať o odpad, na ktorý sa premenia ich výrobky – papier, sklo, plasty, obaly, elektroodpad... No napr. problematiku opotrebovaných pneumatík, starých vozidiel, ako aj opotrebovaných olejov zatiaľ európske smernice neriešia. Kto teda bude podporovať zber a zhodnotenie tejto odpadovej komodity? Uvažujú výrobcovia a dovozcovia olejov, že prevezmú zodpovednosť do vlastných rúk?

- Odpadové oleje boli zaradené medzi tzv. osobitné druhy odpadov s presne vymedzenými činnosťami držiteľa, resp. pôvodcu. Je ťažké už dnes odhadnúť, aké percento pôvodcov sa prikloní k systému odovzdávania odpadu osobe oprávnenej na zber odpadových olejov a koľko odpadových olejov sa dostane priamo k spracovateľovi odpadových olejov. Neobávam sa, že výrobcovia a dovozcovia olejov budú mať problém zabezpečiť zhodnotenie tejto komodity. Je dostatok spoločností, s vybudovanými kapacitami, ktoré sa na zmluvnej báze s pôvodcami postarajú o to, aby boli tieto kapacity plne využité

(rab)

OLO art dáva veciam druhú šancu

Do OLOmpiády je zapojených už 22 tisíc detí

„Vysoko oceňujem projekt, ktorý pozitívne formuje vzťah detí k životnému prostrediu. Každý z nás by mal pristupovať k prostrediu, v ktorom žije zodpovedne a podieľať sa na jeho ochrane a rozvoji. Preto vidím hlboký zmysel v aktivitách, ktoré vedú naše deti k správnejmu nakladaniu s komunálnym odpadom, osvojovaniu si tém ako recyklácia, ochrana životného prostredia, separácia odpadu, či spoločenská zodpovednosť. Olompiáda je výbornou cestou k naplneniu týchto cieľov,“ povedal bratislavský primátor Ivo Nesrovnal, ktorý začiatkom decembra oficiálne otvoril trojdňové podujatie OLO art. Tento festival umenia z odpadu je v poradí druhým podujatím celoročného projektu OLOMPIÁDA, ktorá oslovuje 111 bratislavských škôl s účasťou 22 tisíc detí. Na slávnostnom otvorení festivalu v hoteli Crowne Plaza sa zúčastnil aj Branislav Cimerman, generálny riaditeľ spoločnosti Odvoz a likvidácia odpadu (OLO) a herečka Petra Polnišová. Program podujatia bol naozaj pestrý. O tom, že aj na odpade sa dokáže vynítiť tón a nie jeden, presvedčili hudobníci kapely Rytmika. Bubnovali na smetné koše, starú vaňu, alebo prázdne galóny na vodu

a struny klavíru, či saxofónu doplnili deti zvukmi z PET fliaš naplnených šošovicou, či hrachom. Samozrejme, nechýbalo zdobenie vianočného stromčeka, ktorý bol vyrobený z odpadu zo zberného dvora. Rovnako zo starého papiera či plastov boli vyrobené vianočné ozdoby. Neskôr zase deti mohli domaľovať staré dvere zo zberného dvora, či iné „odhodené“ veci a využiť ich tak na rozvíjanie svojich výtvarných schopností. Téma prvého dňa festivalu „Začnime každý od seba...“ mala každého jedného účastníka povzbudiť a upozorniť, že malý krok jednotlivca môže spôsobiť veľký krok pre spoločnosť. Každý jeden má vo svojich rukách možnosť zmeniť svet. Rámec programu podujatia dotvorilo aj rozprávanie autorov Vydavateľstva Perfekt - Renáty Matúškovej a Dávida Kráľika o svojich knihách. Festival trval tri dni a postupne pozvanie naň prijali ďalší členovia Olompijského výboru Adela Banášová, Misha a Lukáš Latinák. „Takéto aktivity akou je aj Olompiáda sú nesmierne dôležité pre podporu environmentálneho vzdelávania detí, preto túto aktivitu už podporujeme niekoľko rokov,“ uviedol prezident Asociácie podnikateľov v odpadovom hospodárstve, Peter Krasnec.

(rab, do)

Adresa redakcie:

Farského 20
P. O. Box 115
851 01 Bratislava 5

Šéfredaktorka:

Mgr. Zdenka Rabayová
mobil: **0907 459 942,**
0903 390 522

e-mail:

21storocie@21storocie.sk

Grafická príprava:

© 2015 CS PROFI-PUBLIC

Príprava tlače, tlač

a distribúcia:

CS PROFI-PUBLIC

Foto:

archív redakcie,
ak nie je uvedený autor

Vydáva:

ENVIRA
Farského 20, P. O. BOX 115
851 01 Bratislava 5
© 2015 ENVIRA
Autorské práva vyhradené
Reg.: MK SR č. 1860/98
ISSN 1335-874X

Aktuality

Pre zonáciu TANAP-u bude kľúčový rok 2016

Generačná výmena techniky vodohospodárov bola nevyhnutná

Nové zariadenia na meranie kvality ovzdušia

**Jedným zo strategických cieľov POH SR na roky 2016 – 2020
je odklon od zneškodňovania odpadov skládkovaním**

V Embracu Slovakia smeruje na recykláciu až 98,5% odpadov

Na skládky nie sme krátki!

Optická triediaca linka

V Šamoríne otvorili nový zberný dvor

Budovanie nových zberných dvorov v Bratislave jednou z priorít

Zelená domácnostiam

Protipovodňové opatrenia

HEVI TOUR 60

Obdivuhodné putovanie rysa Ľuba medzi Kysucami a Javorníkmi

Národný park Komodo

Recyklačný priemysel - pravidelná príloha

4

5

9

11

13

15

18

20

22

23

26

28

30

32

34

37

